

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

DIPLOMSKO DELO

**REVIDIRANJE LETNEGA POROČILA VZAJEMNEGA
SKLADA X**

Ljubljana, oktober 2009

ALEŠ DULAR

Izjava

Študent ALEŠ DULAR izjavljam, da sem avtor tega diplomskega dela, ki sem ga napisal pod mentorstvom dr. Marjana Odarja, in dovolim njegovo objavo na fakultetnih straneh.

V Ljubljani, dne 21. 10. 2009

Podpis: _____

Kazalo

UVOD	1
1 SPLOŠNO O INVESTICIJSKIH SKLADIH	2
1.1 Investicijska družba	2
1.2 Vzajemni sklad	3
1.3 Družba za upravljanje (DZU)	3
1.4 Skrbnik	4
2 POSEBNOSTI RAČUNOVODSTVA VZAJEMNIH SKLADOV	4
2.1 Čista vrednost sredstev (ČVS)	4
2.2 Vrednost enote premoženja (VEP)	5
2.3 Računovodski izkazi vzajemnega sklada	5
2.4 Bilanca stanja vzajemnega sklada	6
2.4.1 Posebnosti vrednotenja naložb v vzajemnih skladih	7
2.4.2 Sredstva vzajemnega sklada	8
2.3.4 Obveznosti do virov sredstev vzajemnega sklada	9
2.5 Izkaz poslovnega izida vzajemnega sklada	11
2.5.1 Prihodki vzajemnega sklada	11
2.5.2 Odhodki vzajemnega sklada	12
2.5.3 Ostale postavke izkaza poslovnega izida	12
2.6 Izkaz denarnih tokov vzajemnega sklada	13
3 REVIDIRANJE RAČUNOVODSKIH IZKAZOV	14
3.1 Zakonodaja, ki določa revizijo vzajemnih skladov	14
3.2 Namen in splošna načela revizije računovodskih izkazov	15
3.3 Faze revidiranja računovodskih izkazov vzajemnega sklada	15
3.4 Načrtovanje revizije vzajemnega sklada	16
3.5 Pomembnost pri revidiranju računovodskih izkazov	16
3.6 Notranje kontrole	17
3.6.1 Opredelitev in vrste notranjih kontrol	17
3.6.2 Postopki revidiranja notranjih kontrol	18
3.7 Preizkušanje podatkov v računovodskih izkazih	20
3.8 Izdaja revizorjevega poročila	21

4. REVIDIRANJE RAČUNOVODSKIH IZKAZOV VZAJEMNEGA SKLADA X	21
4.1 Predstavitev Vzajemnega sklada X	21
4.2 Strategija opravljanja revizije Vzajemnega sklada X	22
4.3 Načrtovanje revizije Vzajemnega sklada X	23
4.3.1 Poznavanje poslovanja vzajemnega sklada	23
4.3.2 Poznavanje zakonodaje, ki ureja področje poslovanja in upravljanja vzajemnega sklada	24
4.3.3 Ovrednotenje tveganja v povezavi s poslovanjem vzajemnega sklada	24
4.4 Določitev stopnje pomembnosti Vzajemnega sklada X	25
4.5 Preveritev notranjih kontrol Vzajemnega sklada X	26
4.5.1 Spoznavanje z družbo in njenim sistemom	26
4.5.2 Seznanitev, razumevanje in prikaz notranjih kontrol	27
4.5.3 Preveritev pravilnosti prikaza sistema notranjih kontrol in ocena njihovega delovanja	31
4.5.4 Preveritev delovanja notranjih kontrol	31
4.5.5 Opredelitev obsega preverjanja podatkov na podlagi ugotovitev o učinkovitosti in zanesljivosti delovanja notranjih kontrol	32
4.6 Preveritev podatkov, ki sestavljajo računovodske izkaze Vzajemnega sklada X	33
4.6.1 Preveritev podatkov, ki sestavljajo bilanco stanja	33
4.6.2 Preverjanje podatkov ostalih postavk aktive bilance stanja	36
4.6.3 Preverjanje podatkov pasive bilance stanja	36
4.6.4 Preveritev podatkov iz izkaza poslovnega izida	37
4.6.5 Potek štiristopenjskega analitičnega postopka	39
4.7 Izdaja revizorjevega poročila in ostali revizorjevi postopki pri reviziji Vzajemnega sklada X	39
4.7.1 Postopki preveritve usklajenosti naložb Vzajemnega sklada X z ZISDU	40
4.7.2 Postopki preveritve vrednosti enote premoženja sklada Vzajemnega sklada X	40
4.7.3 Postopki preveritve izpolnjevanja pravil o obvladovanju tveganj Vzajemnega sklada X	40
4.7.4 Postopki preveritve popolnosti obvestil in poročil	41
4.7.5 Postopki preveritve popolnosti seznama povezanih oseb	41
SKLEP	42
LITERATURA IN VIRI	44
KAZALO SLIK	
Slika 1: Naris poteka naročila za nakup ali prodajo vrednostnih papirjev	28
Slika 2: Naris poteka obračuna naročila prodaje ali nakupa VP	29
KAZALO TABEL	
Tabela 1: Revizorjevi postopki kot odgovor na ocenjena tveganja	25
Tabela 2: Povezanost zaupanja v kontrole in potrebnega obsega podatkov	33

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Bilanca stanja Vzajemnega sklada X na dan 31.12.2007	1
Priloga 2: Izkaz uspeha Vzajemnega sklada X za leto 2007	2
Priloga 3: Izkaz denarnih tokov vzajemnega sklada za leto 2007	3
Priloga 4: Revizorjevo mnenje o računovodskih izkazih	4
Priloga 5: Posebno mnenje za potrebe obveščanja javnosti	5
Priloga 6: Poročilo revizorja o usklajenosti naložb vzajemnega sklada z Zakonom o investicijskih skladih in družbah za upravljanje	6
Priloga 7: Poročilo o vrednosti enote premoženja vzajemnega sklada	7
Priloga 8: Poročilo o izpolnjevanju pravil o obvladovanju tveganj, ki jih je za vzajemni sklad predpisala družba za upravljanje	8
Priloga 9: Poročilo o pravilnosti in popolnosti obvestil in poročil	9
Priloga 10: Poročilo o pravilnosti in popolnosti seznama povezanih oseb	10

UVOD

Vzajemni skladi so v zadnjih letih tudi v Sloveniji postali ena izmed najbolj popularnih oblik investiranja premoženja. Namenjeni so ljudem, ki želijo doseči višje donose, kot jih ponujajo banke s svojimi obrestnimi merami, in ki nimajo časa oziroma znanja, da bi svoje premoženje plemenitili sami. Naloga vzajemnih skladov je, da zbirajo denar od fizičnih in pravnih oseb ter ga plemenitijo za njihov račun, s čim večjo razpršenostjo vloženih sredstev, sami pa za svoje delo dobijo provizijo.

Ker veliko ljudi vzajemnim skladom zaupa svoje premoženje, je potrebna visoka stopnja nadzora nad poslovanjem vzajemnih skladov. Vzajemni sklad ni pravna oseba – je premoženje, ki ga upravlja družba za upravljanje (DZU). Ta je pod strogim nadzorom Agencije za trg vrednostnih papirjev (Agencija), kateri tedensko oziroma mesečno pošilja podatke o poslovanju vzajemnega sklada. Poleg Agencije dnevno bdi nad poslovanjem vzajemnega sklada tudi banka skrbnica, ki preveri vse posle vzajemnega sklada. Dodatno so vsako leto pregledani še s strani neodvisnega revizorja. Zaradi specifičnosti poslovanja vzajemnih skladov, je specifična tudi revizija vzajemnih skladov. Pri iskanju teme za diplomsko nalogo sem ugotovil, da je revidiranje vzajemnih skladov precej neraziskano področje, saj sta v diplomskih delih to temo doslej obravnavala samo dva študenta, in še to sredi 90-ih let. Ker sem tudi sam sodeloval pri revidiranju Vzajemnega sklada X (v podjetju PricewaterhouseCoopers d.o.o.), sem se posledično odločil, da v moji diplomski nalogi podrobneje predstavim tematiko revizije vzajemnega sklada.

Cilj diplomskega dela je bralcu predstaviti potek revidiranja vzajemnih skladov od načrtovanja revizije, revidiranja notranjih kontrol, preverjanja podatkov, do izdaje revizijskega poročila. Hkrati s predstavitvijo revidiranja je cilj predstaviti tudi posebnosti računovodstva vzajemnih skladov, ki v veliki meri določajo revizijske postopke.

Diplomsko delo je razdeljeno na 4 sklope. V prvem sklopu predstavim splošne značilnosti vzajemnih skladov in pojasnim pojma investicijskega sklada in investicijske družbe. Predstavim tudi zakonski okvir vzajemnih skladov ter inštituciji DZU ter Skrbnika.

V drugem sklopu govorim o posebnostih računovodskega spremljanja vzajemnih skladov, kjer predstavim bilanco stanja, izkaz uspeha in izkaz denarnih tokov vzajemnih skladov.

V tretjem in četrtem sklopu diplomske naloge se posvetim revidiranju Vzajemnega sklada X. Najprej predstavim teoretični vidik procesa revidiranja vzajemnega sklada od načrtovanja revizije, preko notranjih kontrol, preveritve podatkov, do izdaje revizorjevih poročil, medtem ko v zadnjem delu predstavim praktični primer revidiranja Vzajemnega sklada X, skozi vse potrebne postopke.

1 SPLOŠNO O INVESTICIJSKIH SKLADIH

Investicijski skladi so institucije finančnega trga, ki zbirajo denarna sredstva investitorjev in tako zbrana denarna sredstva investirajo v različne vrste, ki tvorijo portfelj investicijskega sklada, ki ga ponavadi upravlja poslovodstvo v posebni finančni instituciji (Dimovski & Gregorič, 2000, str. 165). To je ena izmed mnogih definicij investicijskega sklada, ki jih lahko preberemo v učbenikih. Tudi zakon, ki obravnava področje investicijskih skladov, to je ZISDU-1B¹ (2007), pravi podobno: »Investicijski sklad je podjem, katerega edini namen je javno zbiranje denarnih sredstev fizičnih in pravnih oseb in nalaganje teh sredstev v vrednostne papirje in druge likvidne finančne naložbe po načelu razpršitve tveganj«. Prohaska (1999, str. 7) dodatno pojasnjuje, da so naložbe v investicijske sklade primerne predvsem za male vlagatelje, ki nimajo znanja o vlaganju v vrednostne papirje in ki tudi nimajo zadosti sredstev, da bi lahko razpršili tveganje in prenesli visoke stroške vlaganja v vrednostne papirje.

V literaturi obstaja veliko členitev investicijskih skladov, vendar se bom za potrebe moje diplomske naloge ustavil le pri osnovni členitvi, ki jo uporablja ZISDU-1B, in sicer členitvi² na:

- a) investicijske sklade zaprtega tipa oziroma investicijske družbe,
- b) investicijske sklade odprtega tipa oziroma vzajemne sklade.

1.1 Investicijska družba

Po ZISDU-1B je investicijska družba investicijski sklad, organiziran kot delniška družba s sedežem v RS, katere osnovni kapital je razdeljen na delnice istega razreda, ki so prosto prenosljive in s katerimi se trguje na organiziranem trgu vrednostnih papirjev (Uradni list RS, št. 92/2007). Investicijsko družbo (angl. *Closed End Investment Trust* v ZDA oziroma *Investments Trusts* v Veliki Britaniji) imenujemo tudi investicijski sklad s stalnim obsegom kapitala (Ribnikar, 1999, str. 219). Investicijska družba zbira denarna sredstva s prodajo svojih delnic in svojim investitorjem zagotavlja pravico do udeležbe pri dobičku. Ime zaprti sklad se uporablja zaradi tega, ker se kapital take družbe ne povečuje oziroma zmanjšuje z vplačili in izplačili kuponov (kot pri vzajemnem skladu), temveč je odvisen od izdane primarne emisije delnic ter od kasnejših dokapitalizacij ter poslovnih izidov družbe.

Vlagatelj torej lahko pridobi delnice investicijske družbe s primarno emisijo delnic oziroma na sekundarnem trgu vrednostnih papirjev, pod pogojem, da jih nekdo proda. Delnice je tako možno kupiti ali prodati izključno po ceni, ki se izoblikuje na sekundarnem trgu vrednostnih papirjev (Sharpe et al., 1995, str. 637). Cena delnice je tako odvisna od ponudbe in povpraševanja in je ponavadi različna od neto čiste vrednosti družbe (Dimovski & Gregorič, 2000, str. 165).

---

¹ ZISDU-1B je kratica za Zakon o investicijskih skladih in družbah za upravljanje, prvotno sprejet leta 1994, z zadnjimi spremembami v letu 2007.

² To členitev uporablja tudi ZISDU-1B.

Večina investicijskih družb v Sloveniji je nastala iz prejšnjih pooblaščenih investicijskih družb, ki so imele veliko vlogo pri privatizaciji nekoč družbenega premoženja. Na novo ustanovljenih investicijskih družb v Sloveniji praktično ni, kar je posledica novega zakona ZISDU-1B (2008), ki pravi, da se morajo vse investicijske družbe preoblikovati v vzajemne sklade najkasneje do leta 2011.

Predvsem zaradi slednjega dejstva ter tudi zaradi večje popularnosti vzajemnih skladov, sem se odločil, da se bom v moji diplomski nalogi osredotočil le na revizijo vzajemnih skladov, ki jih predstavljam v nadaljevanju.

1.2 Vzajemni sklad

Investicijski skladi odprtega tipa ali vzajemni skladi (angl. *Mutual funds* ali *Open End Funds* v ZDA) so najbolj razširjeni in javnosti tudi najbolj poznane oblike skladov. Vzajemni sklad ni pravna oseba, temveč le ločeno premoženje. Ime odprti sklad izhaja iz dejstva, da je velikost kapitala sklada neomejena. Kapital vzajemnega sklada se poveča, ko investitor kupi točke sklada, in zmanjša, ko investitor proda točke³ sklada, medtem ko je kapital investicijske družbe stalen oziroma se spreminja le preko poslovnega izida in dokapitalizacije. Posebnost vzajemnih skladov je v tem, da investitorji lahko kadar koli zahtevajo izplačilo svojega premoženja v skladu, oziroma z drugimi besedami, družba za upravljanje (odslej tudi DZU)⁴ vzajemnega sklada je dolžna odkupiti točke vzajemnega sklada kadar koli investitor to zahteva. Poleg likvidnosti so prednosti vlaganja v vzajemne sklade naslednje (Bodie et al., 2005, str. 129):

- a) razpršenost premoženja in s tem manjše tveganje,
- b) strokovno upravljanje premoženja (DZU),
- c) enostavnost in udobnost; investitorju ni potrebno dnevno spremljati tečajev itd.

Vzajemni sklad svoje premoženje oblikuje z zbiranjem javnih sredstev bodisi od fizičnih oseb bodisi od pravnih oseb in ga investira v različne finančne produkte, predvsem v delnice in obveznice (Besley & Brigham, 2003, str. 97). Pomembno je še povedati, da je premoženje vzajemnega sklada zavarovano v smislu, da ni možna izvršba na to premoženje, kar povečuje zaščito lastnikov premoženja.

1.3 Družba za upravljanje (DZU)

Vzajemni sklad ni pravna oseba, zato interese vlagateljev zastopa DZU. Prav tako upravlja s sredstvi sklada, v skladu s pravili upravljanja in prospektom vzajemnega sklada, ki sta 2 ključna dokumenta vsakega vzajemnega sklada, na podlagi katerih se vlagatelj lažje odloči za izbiro vzajemnega sklada. Naloge in dolžnosti DZU so predvsem naslednje (Dimovski, 1995, str. 113):

---

³ Premoženje vzajemnega sklada je razdeljeno na točke oziroma enote premoženja. Ko investitor investira v sklad, kupi določeno število točk vzajemnega sklada.

⁴ O družbah za upravljanje bo več govora v poglavju 2.3.

- a) mesečno poročanje o nakupih in prodajah vrednostnih papirjev, ki jih opravi DZU Agenciji,
- b) skrb za ustrezno razpršenost vrednostnih papirjev,
- c) zasledovanje naložbene politike v skladu s prospektom,
- d) vodenje postopkov v zvezi z ustanovitvijo skladov,
- e) zagotavljanje strokovno usposobljenih ljudi za upravljanje z naložbami skladov,
- f) odgovornost za izdelavo računovodskih izkazov,
- g) pripravljane predloga razdelitve dobička.

1.4 Skrbnik

Institucijo Skrbnika je uvedla novela ZISDU iz leta 2002 (poznejše novele tega zakona niso spreminjale teh določb). Vsaka DZU mora skleniti pogodbo s Skrbnikom o opravljanju skrbniških storitev. Skrbnik je lahko banka oziroma finančna institucija, katere poslovanje ureja Zakon o trgu finančnih instrumentov⁵ (2007) in katere glavna dejavnost so po navedenem zakonu storitve v zvezi s poslovanjem z vrednostnimi papirji. V Sloveniji so Skrbniki večinoma banke. Naloge Skrbnika so predvsem, da vodi račune nematerializiranih vrednostnih papirjev ter da opravlja storitve hrambe vrednostnih papirjev, s čimer se še poveča varnost vlagateljev, saj Skrbnik opravlja primarno nadzorno nalogo pri varovanju vlagateljev, ker mu mora DZU poročati o vseh njenih dejavnostih takoj, ko se zgodijo.

Poleg zgoraj omenjenih nalog opravlja Skrbnik še vrsto drugih storitev, ki jih predpiše Agencija. Skrbnik je za opravljanje skrbniških storitev upravičen do skrbniške provizije, v odstotku od čiste vrednosti sredstev, ki ga predpiše Agencija.

2 POSEBNOSTI RAČUNOVODSTVA VZAJEMNIH SKLADOV

Čista vrednost sredstev ter vrednost enote premoženja sta dva temeljna pojma, s katerima se srečuje vsak vlagatelj vzajemnega sklada, predvsem ko želi ugotoviti, koliko je njegova naložba vredna.

2.1 Čista vrednost sredstev (ČVS)

ČVS je, poleg informacijske vrednosti za vlagatelja, pomembna tudi za izračun upravljaljske in skrbniške provizije ter tudi vstopne in izstopne provizije, saj je osnova, iz katere se izračunajo zgoraj omenjene provizije. V splošnem izračun ČVS zgleda tako, da se od vseh sredstev odštejejo vse obveznosti vzajemnega sklada. Enačba se torej glasi:

$$\text{ČVS} = \text{SREDSTVA} - \text{OBVEZNOSTI} \quad (1)$$

---

⁵ Odslej ZTFI.

Pri tem pod pojmom sredstva razumemo celotno aktivo (premoženje) bilance stanja, ki jo predstavljam v nadaljevanju, pod pojmom obveznosti pa vse obveznosti na pasivni strani bilanca stanja, razen postavke obveznosti do investitorjev v enote premoženja, ki je vsebinsko podobna kapitalu.

Način izračunavanja ČVS obravnavata ZISDU ter Sklep o letnem poročilu investicijskega sklada (2006), ki ga je izdala Agencija. ZISDU določa, da mora DZU izračunavati ČVS po stanju na zadnji delovni dan obračunskega obdobja. Obračunsko obdobje ne sme biti daljše od polovice meseca, lahko pa je krajše, če tako določa bodisi statut bodisi prospekt vzajemnega sklada. Agencija pa v zgoraj omenjenem sklepu določa, da mora DZU izračunati ČVS najkasneje naslednji dan po obračunskem obdobju.

Poleg ČVS na obračunski dan mora DZU enkrat letno izračunavati tudi povprečno ČVS, in sicer na zadnji obračunski dan v koledarskem letu. Izračuna se jo kot aritmetično sredino ČVS na obračunske dneve v letu in se uporablja kot osnovo za obračun provizij. Enačba se torej glasi:

$$POVPREČNA LETNA \check{C}VS = \frac{\check{C}VS_1 + \check{C}VS_2 + \check{C}VS_3 + \dots + \check{C}VS_n}{N} \quad (2)$$

2.2 Vrednost enote premoženja (VEP)

VEP je tista vrednost, ki najbolj zanima vlagatelje, saj jim pove, koliko je vredna točka njihovega premoženja v skladu. Tudi VEP se mora izračunavati po stanju na obračunski dan in najkasneje naslednji delovni dan po obračunskem dnevu. VEP vzajemnega sklada po stanju na obračunski dan se izračuna v skladu z enačbo 3:

$$VEP(t) = \frac{\check{C}VS(t)}{E(t-1)} \quad (3)$$

pri čemer (t) pomeni obračunski dan, (t-1) predhodni obračunski dan, medtem ko E pomeni število enot sklada v obtoku. VEP tekočega dne se torej izračunava tako, da se ČVS tekočega dne deli s številom enot vzajemnega sklada v obtoku predhodnega dne.

2.3 Računovodski izkazi vzajemnega sklada

Računovodstvo vzajemnih skladov obravnava SRS 38⁶ (2006), ki ga je sprejel Slovenski inštitut za revizijo in je nadomestil standard iz leta 2002. Poleg tega podrobneje nekatere rešitve predpisuje Agencija s svojimi sklepi, najpomembnejši je Sklep o letnem poročilu investicijskega sklada, ki dopolnjuje SRS 38. Ta sklep določa sheme letnih in polletnih računovodskih izkazov

---

⁶ Slovenski računovodski standard 38: Posebnosti računovodstva v vzajemnih skladih.

investicijskega sklada, vsebino prilog s pojasnili, vrednotenje postavk v računovodskih izkazih, analitični kontni načrt ter pravila za izračun čiste vrednosti sredstev investicijskega sklada.

SRS 38 (2006) določa minimalne zahteve o vsebini računovodskih izkazov: »Računovodski izkazi vzajemnega sklada morajo vsebovati podatke o nakupih in prodajah, finančnih naložbah in drugih sredstvih, obveznostih, poslovnem izidu in razdelitvi dobička in/ali drugih izplačil imetnikom enot premoženja za obračunsko obdobje ter premoženju na koncu tega obdobja«. Računovodske izkaze vzajemnega sklada po SRS 38 sestavljajo:

- a) bilanca stanja vzajemnega sklada,
- b) izkaz poslovnega izida vzajemnega sklada,
- c) izkaz denarnih tokov vzajemnega sklada in
- d) priloga k računovodskim izkazom vzajemnega sklada, ki vsebuje najmanj:
  1. opis uporabljenih temeljnih računovodskih usmeritev,
  2. pojasnila posameznih rešitev in vrednotenj, ter
  3. izkaz premoženja.

Sklep o letnem poročilu investicijskega sklada zahteva poleg tega tudi izkaz gibanja VEP ter v prilogi k računovodskim izkazom še razkritja o poslih z lastnimi delnicami in razkritja vrednosti vseh nakupov in prodaj naložb, ki niso razvrščene med finančna sredstva, izmerjena po pošteni vrednosti prek poslovnega izida. V nadaljevanju podrobneje predstavljam posebnosti temeljnih treh izkazov vzajemnega sklada: bilance stanja, izkaza poslovnega izida in izkaza denarnih tokov.

2.4 Bilanca stanja vzajemnega sklada

Bilanca stanja ali izkaz stanja je temeljni računovodski izkaz, ki resnično in pošteno prikazuje stanje sredstev in obveznosti do virov sredstev na določen trenutek, na koncu obračunskega obdobja (SRS 24⁷, 2006). Bilanca stanja Vzajemnega sklada X, katero smo revidirali, je predstavljena v Prilogi 1.

Bilanca stanja vzajemnega sklada se močno razlikuje od bilance stanja družb. Na aktivni strani ne vsebuje naslednjih postavk, značilnih za družbe:

- a) opredmetenih ter neopredmetenih osnovnih sredstev,
- b) naložbenih nepremičnin,
- c) odloženih terjatev za davek,
- d) zalog.

Zgoraj omenjenih postavk namreč bilanca vzajemnega sklada ne sme imeti, saj lahko DZU vlaga sredstva, ki jih vplačajo vlagatelji le v vrednostne papirje, depozite in druge finančne

---

⁷ Slovenski računovodski standard 24: Oblike bilance stanja za zunanje poslovno poročanje.

inštrumente, nikakor pa ne sme kupovati osnovnih sredstev ali opravljati kakšne druge dejavnosti.

Obveznosti do virov sredstev v bilanci stanja vzajemnega sklada se vsebinsko ne razlikujejo toliko kot sredstva, saj vsebujejo poslovne in finančne obveznosti ter pasivne časovne razmejitve, tako kot bilanca stanja navadnih podjetij. Prav tako vsebinsko vsebujejo kapital, le da se imenuje drugače (obveznosti do naložbenikov v enote premoženja). Ne vsebujejo pa rezervacij, saj bi lahko oblikovanje rezervacij pomembno vplivalo na VEP. Finančne obveznosti so pri vzajemnih skladih zelo redke, saj le-ti dobijo finančna sredstva, ki jih vložijo naprej, neposredno od investorjev, nastanejo le v primeru likvidnostnih problemov, če sklad ne zmore izplačevati svojih obveznosti.

2.4.1 Posebnosti vrednotenja naložb v vzajemnih skladih

Pred razlago posameznih postavk bilance stanja je potrebno predstaviti posebnosti vrednotenja naložb, ki predstavljajo okoli 90 % strukture sredstev v bilanci stanja vzajemnih skladov. Vrednotenje naložb sicer obravnava SRS 3, vendar, ker so v tem diplomskem delu obravnavane samo posebnosti računovodstva vzajemnih skladov, so spodaj navedene le posebnosti, opredeljene v SRS 38:

Obrestovani vrednostni papirji se izkazujejo z obrestmi vred v skladu s pogoji, ki jih določi izdajatelj pri izdaji vrednostnih papirjev. Diskontirani kratkoročni vrednostni papirji se obravnavajo enako kot tisti, ki prinašajo obresti. Izkazujejo se po diskontirani nominalni vrednosti z obrestmi vred, v skladu s pogoji, ki jih določi izdajatelj pri izdaji vrednostnih papirjev.

Obveznice, s katerimi se trguje na organiziranem trgu vrednostnih papirjev, se izkazujejo v neodplačani nominalni vrednosti, pomnoženi s tečajem tega trga, in v skladu s pogoji, ki jih določi izdajatelj pri izdaji obveznic. Tako dobljeni vrednosti se prištejejo tudi obresti, izračunane po podatkih organizatorja trga. Vzajemni sklad lahko sprejme tudi računovodsko usmeritev, da se obresti pripisujejo v skladu s pogoji, ki jih določi izdajatelj pri izdaji obveznic.

Brezkuponske obveznice se obravnavajo enako kot obrestovane obveznice. Izkazujejo se po diskontirani nominalni vrednosti, dnevno pa se obrestujejo v skladu s pogoji, ki jih določi izdajatelj pri izdaji obveznic.

Prednostne delnice z nespremenljivimi dividendami, s katerimi se ne trguje na organiziranem trgu vrednostnih papirjev, se izkazujejo enako kot obveznice, s katerimi se ne trguje na organiziranem trgu vrednostnih papirjev.

Prednostne delnice z nespremenljivimi dividendami, s katerimi se trguje na organiziranem trgu vrednostnih papirjev, se izkazujejo enako kot delnice, s katerimi se trguje na organiziranem trgu

vrednostnih papirjev. Navadne delnice, s katerimi se trguje na organiziranem trgu vrednostnih papirjev, se izkazujejo po zadnjem dnevnem tečaju.

2.4.2 Sredstva vzajemnega sklada

Posebnosti evidentiranja sredstev vzajemnega sklada se kažejo predvsem v naslednjih postavkah.

a) Denarna sredstva

Postavka denarna sredstva vsebuje sredstva na posebnem denarnem računu pri Skrbniku ter devizna sredstva na drugih računih. Če je Skrbnik banka (kar večinoma je), je poseben račun odprt kar pri njej, če je pa Skrbnik druga finančna institucija, je račun lahko odprt pri kateri koli banki, ki je po Zakonu o bančništvu (2007) pooblaščen za opravljanje bančnih storitev. Na posebnem računu se sicer vodijo samo posli v zvezi z vplačili in izplačili, ki jih je DZU sklenila za račun vzajemnega sklada (SRS 38, 2006). Devizni računi morajo biti vodeni in prikazani ločeno od posebnega računa pri banki skrbnici.

b) Vrednostni papirji in inštrumenti denarnega trga, s katerimi se trguje na organiziranem trgu vrednostnih papirjev

Vrednostni papirji in inštrumenti denarnega trga, s katerimi se trguje na organiziranem trgu vrednostnih papirjev, po SRS 38 zajemajo naložbe v vrednostne papirje domačih in tujih izdajateljev ter inštrumente denarnega trga domačih in tujih izdajateljev. Organizirani trg vrednostnih papirjev pomeni borzni trg oziroma kateri koli trg, ki je pod nadzorom pristojne institucije.

Vrednostni papirji se ločijo na lastniške vrednostne papirje ter dolžniške vrednostne papirje. Lastniški vrednostni papirji so delnice podjetij, ki kotirajo na organiziranem trgu vrednostnih papirjev. Najvišji delež te postavke v strukturi naložb sklada zasledimo pri delniških skladih, ki imajo ponavadi v svojih pravilih upravljanja določen minimalen ter maksimalen odstotek vlaganja v delnice. Dolžniški vrednostni papirji pa zajemajo državne obveznice ter obveznice gospodarskih družb.

c) Inštrumenti denarnega trga

Postavka inštrumenti denarnega trga prvovrstnih izdajateljev po SRS 38 zajema tiste denarne inštrumente, ki sicer ne kotirajo na organiziranem trgu vrednostnih papirjev, vendar so likvidni in je mogoče njihovo vrednost kadar koli natančno določiti. Ta postavka sicer ni pogosta v portfeljih slovenskih vzajemnih skladov, najdemo jo pri vzajemnih skladih denarnih trgov.

d) Investicijski kuponi in delnice ciljnih skladov

Postavka investicijski kuponi in delnice ciljnih skladov zajema naložbe v investicijske kupone vzajemnih skladov ter v delnice investicijskih družb. Ta postavka ima najvišji delež v strukturi naložb krovnih skladov⁸, ki večinoma vlagajo v druge sklade, da bi s tem še povečali razpršenost naložb in zmanjšali tveganje.

2.3.4 Obveznosti do virov sredstev vzajemnega sklada

Obveznosti do virov sredstev vzajemnega sklada se po SRS 38 delijo v naslednje skupine:

- a) poslovne obveznosti,
- b) finančne obveznosti,
- c) pasivne časovne razmejitev,
- d) obveznosti do naložbenikov v enote premoženja.

Podrobneje bom predstavil postavki poslovne obveznosti ter obveznosti do naložbenikov v enote premoženja, medtem ko pri ostalih dveh postavkah ni pomembnih posebnosti.

Poslovne obveznosti

Poslovne obveznosti ne predstavljajo velikega deleža vseh obveznosti do virov sredstev v bilanci stanja vzajemnih skladov, saj se kot dobavitelji vzajemnega sklada pojavljajo redki gospodarski subjekti, kot so DZU vzajemnega sklada, Skrbnik, revizor ter razni mediji, kjer se vzajemni sklad oglašuje.

Poslovne obveznosti vzajemnega sklada se delijo na:

1. obveznosti iz nakupa vrednostnih papirjev in drugih finančnih instrumentov,
2. obveznosti iz upravljanja,
3. obveznosti za plačilo davkov,
4. obveznosti iz naslova razdelitve dobička oziroma drugih izplačil imetnikom enot,
5. druge poslovne obveznosti.

Največja posebnost so obveznosti iz upravljanja do DZU. Obveznost do DZU nastane na podlagi vstopnih in izstopnih stroškov vlagateljev, ki so določeni v prospektu vsakega sklada. Druga vrsta obveznosti do DZU je obveznost iz provizije za upravljanje sklada, do katere je prav tako upravičena DZU. Obveznosti do Skrbnika nastanejo zaradi skrbniške provizije.

Vstopna in izstopna provizija sta poleg provizije za upravljanje temeljna prihodka DZU. Vstopna provizija se plača ob nakupu točk vzajemnega sklada, izstopna pa ob prodaji točk vzajemnega sklada. Obe se obračunata v odstotku od kupljene oziroma prodane vrednosti točk sklada. Poglejmo izračun vstopne provizije na primeru (izstopa se izračuna enako). Vzemimo, da

---

⁸ Drugo ime za krovni sklad je sklad skladov.

je VEP nekega vzajemnega sklada 10 EVR. Vlagatelj hoče kupiti 100 točk sklada, vstopna provizija znaša 3 %. Vlagatelj bo tako moral plačati:

$$\text{Znesek za plačilo} = 100 \text{ točk} * 10 \text{ EVR} * 0,03 = 1030 \text{ EVR} \quad (4)$$

Vlagatelj bo torej plačal 30 EVR vstopne provizije, kar znaša prihodek DZU. Ker pa vlagatelj ves znesek plača na posebni račun vzajemnega sklada, le-ta oblikuje obveznost do DZU za omenjeni znesek, ki ga potem tudi nakaže na račun DZU.

Provizija za upravljanje se izračunava v odstotku od letne čiste vrednosti sredstev. Izračunava se dnevno, in sicer potrebujemo za izračun dnevne provizije 3 podatke:

- ČVS vzajemnega sklada na dan T (dan, za katerega računamo provizijo),
- odstotek letne provizije za upravljanje (določen v prospektu sklada),
- število delovnih dni v letu (v letu 2007 jih je bilo 248).

Izračun si pogledjmo v enačbi 5:

$$\text{Dnevna upravljavska provizija} = \frac{\text{ČVS} * \text{odstotek letne provizije}}{\text{Število delovnih dni v letu}} \quad (5)$$

Dnevna upravljavska provizija se dnevno spreminja (ker se dnevno spreminja ČVS), zato jo je potrebno izračunavati vsak dan posebej. DZU za svojo upravljavsko provizijo ne izstavlja računov ne vlagateljem ne vzajemnemu skladu (ki tudi ni pravna oseba), temveč se strošek pozna pri objavljeni ceni VEP-a, kar pomeni, da je vrednost provizije že upoštevana v VEP-u tistega dne. Vzajemni sklad mora tako dnevno oblikovati obveznost do DZU iz naslova upravljavske provizije in tudi nakazati znesek na račun DZU.

Podobno kot upravljavska provizija, se obračunava tudi **skrbniška provizija**. Po ZISDU (2007) je Skrbnik vzajemnega sklad upravičen do provizije za svoje storitve. Prav tako kot upravljavska provizija, se dnevno obračunava tudi skrbniška provizija. Formula za izračun dnevne provizije je povsem enaka, razlika je le v višini provizije, ki je precej manjša in znaša od 0 % pri skladih denarnega trga, do 0,21 % pri skladih delniških trgov (<http://www.financna-tocka.si/provizije.php>). Višina in način izplačevanja provizije sta določena v pogodbi med DZU ter Skrbnikom.

Obveznosti do naložbenikov (investitorjev) v enote premoženja

Postavka obveznosti do naložbenikov v enote premoženja je vsebinsko enakovredna postavki kapitala v bilancah navadnih podjetij. Predstavlja veliko večino v strukturi pasivne strani bilance stanja. Ločeno se evidentirajo (SRS 38, 2006):

- a) **nominalna vrednost vplačanih enot premoženja** – predstavlja zmnožek nominalne vrednosti VEP (določene v prospektu sklada) in števila prodanih enot sklada;
- b) **vplačani presežek enot premoženja** – predstavlja razliko med ceno kupona, ki jo investitor plača, in nominalno vrednostjo kupona. Ločeno se knjiži vračunani dobiček v ceni kupljenega kupona in vračunani dobiček v ceni izplačanega kupona;
- c) **presežek iz prevrednotenja** – predstavlja razliko med pošteno in računovodsko vrednostjo vrednostnega papirja, s katerim se trguje neredno in izven organiziranega trga vrednostnih papirjev. DZU mora v tem primeru opraviti skupno ovrednotenje, ki dokaže, da je poštena vrednost res višja od računovodske;
- d) **preneseni čisti dobiček ali prenesena čista izguba iz prejšnjih obračunskih obdobj** – predstavlja vsoto vseh dobičkov, ki so bili preneseni iz preteklih obračunskih let.

2.5 Izkaz poslovnega izida vzajemnega sklada

Drugi temeljni računovodski izkaz, ki ga morajo sestavljati vzajemni skladi, je izkaz poslovnega izida. Izkaz uspeha Vzajemnega sklada X za leto 2007 je predstavljen v Prilogi 2. Namenjen je ugotavljanju poslovnega izida sklada v obračunskem obdobju. Izkaz poslovnega izida mora prikazovati podatke v dveh stolpcih. V prvem stolpcu morajo biti uresničeni podatki v obravnavanem obračunskem obdobju, v drugem stolpcu pa morajo biti uresničeni podatki prejšnjega obračunskega obdobja (SRS 38). Izkaz poslovnega izida vzajemnega sklada ima po SRS 38 kar 26 postavk, ki jih lahko razdelimo na 3 dele. Postavke od 1 do 7 zavzemajo prihodke sklada, postavke od 8 do 19 zavzemajo odhodke sklada, medtem ko postavke od 20 do 26 zavzemajo čisti izid poslovnega leta ter ostale specifičnosti izkaza poslovnega izida, ki bodo opisane v nadaljevanju.

2.5.1 Prihodki vzajemnega sklada

Prihodki vzajemnega sklada se delijo na:

- a) **prihodke od obresti** – vključujejo vse obračunane obresti od depozitov, obveznic in drugih finančnih naložb, do dneva, za katerega se sestavi izkaz;
- b) **prihodke od dividend** – predstavljajo vse prihodke iz naslova dividend, ki izvirajo iz finančnih naložb vzajemnega sklada. Pripoznajo se na prvi dan brez upravičenja do dividende;
- c) **druge finančne prihodke** – nastajajo zaradi tečajnih razlik pri dnevnom prevrednotenju terjatev, obveznosti in finančnih naložb, ki so nominirane v tuji valuti;
- d) **iztržene dobičke pri naložbah** – ta postavka vključuje pozitivne razlike med prodajno in nakupno vrednostjo naložb, ki jih je družba prodala v poslovnem letu, za katerega se sestavlja poročilo. Če je družba bila lastnica vrednostnih papirjev že v prejšnjem obračunskem obdobju, se kot nabavna cena upošteva vrednost naložbe na zadnji dan prejšnjega obračunskega obdobja;
- e) **neiztržene dobičke pri naložbah** – zajemajo prevrednotene vrednosti vseh vrednostnih papirjev, ki jih ima v lasti vzajemni sklad in jih še ni prodal. Tudi tu se vrednost naložbe na

zadnji dan obračunskega obdobja primerja z vrednostjo naložbe na zadnji dan prejšnjega obračunskega obdobja, razen če je sklad pridobil naložbo v obračunskem letu. Ta postavka je največja posebnost izkaza poslovnega izida vzajemnega sklada, saj se po SRS 3 okrepitev finančnih naložb ne pripozna v izkazu poslovnega izida, dokler se ne realizira prodaja;

- f) **druge prihodke** – zajemajo vse druge prihodke, ki ne spadajo v eno izmed zgornjih postavk, kot so npr. stotinske izravnave.

2.5.2 Odhodki vzajemnega sklada

ZISDU v 124. členu natančno določa, katera plačila lahko DZU izvrši v breme vzajemnega sklada. V skladu s tem členom omenjenega zakona je razčlenjen tudi izkaz poslovnega izida, v delu, ki se nanaša na odhodke. Odhodki se tako delijo na⁹:

- a) odhodke v zvezi z DZU,
- b) odhodke v zvezi z banko skrbnico,
- c) odhodke v zvezi z revidiranjem,
- d) odhodke v zvezi z obveščanjem naložbenikov,
- e) odhodke v zvezi s trgovanjem,
- f) odhodke za obresti,
- g) druge finančne odhodke,
- h) iztržene izgube pri naložbah,
- i) neiztržene izgube pri naložbah,
- j) odhodke iz naslova slabitve naložb,
- k) druge odhodke.

2.5.3 Ostale postavke izkaza poslovnega izida

Ko imamo vsoto vseh prihodkov in vsoto vseh odhodkov, dobimo čisti dobiček/izgubo obračunskega obdobja. Zaradi specifičnosti vzajemnih skladov, ima izkaz poslovnega izida še naslednje postavke:

- a) **izenačenje prihodka za vplačane enote premoženja oziroma za izplačilo odkupne vrednosti enote premoženja** – je izenačenje, potrebno pri nakupu enot premoženja v obračunskem obdobju. Investitor namreč plača enoto premoženja po ceni, v kateri je poleg nominalne vrednosti vplačane enote premoženja zajet tudi sprotni dobiček sklada, zato je potrebno ta del plačila obravnavati posebej. Enako velja za prodajo enot premoženja;
- b) **že razdeljeni del čistega dobička med obračunskim obdobjem** – vzajemni sklad lahko izplača dobiček svojim naložbenikom že med letom, vendar v Sloveniji ni vzajemnega sklada, ki bi to počel, kljub temu da zakonodaja dopušča to možnost. Tako je investitor

---

⁹ Večino tu naštetih vrst odhodkov sem vsebinsko predstavil že v razdelku o obveznostih vzajemnega sklada, zato jih bom tu samo naštel. Neiztržene in iztržene izgube pri naložbah se vrednotijo na enak način kot v prejšnjem poglavju opisani iztrženi in neiztrženi dobički pri naložbah.

- udeležen v dobičku vzajemnega sklada, ko proda točke le-tega (če se je vrednost točke seveda povečala). Ta postavka je tako praviloma vedno prazna;
- c) **druga izplačila imetnikom enot premoženja** – ta postavka predstavlja vsa druga izplačila vlagateljem, ki niso zajeta v drugih postavkah;
  - d) **nerazdeljeni čisti dobiček ali izguba** – je čisti dobiček v obračunskem letu, povečan za izenačenje prihodka za vplačane enote premoženja ter morebitna druga izplačila, in zmanjšan za izenačenje prihodka za izplačilo odkupne vrednosti enote premoženja ter za že razdeljeni del dobička med obračunskim obdobjem;
  - e) **čisti dobiček ali izguba na enoto premoženja glede na število enot premoženja v obtoku na dan sestavitve bilance stanja** – nam pove, kakšen dobiček je sklad ustvaril na enoto premoženja v obračunskem letu, dobimo ga tako, da nerazdeljeni čisti dobiček delimo s številom enot premoženja na zadnji obračunski dan.

2.6 Izkaz denarnih tokov vzajemnega sklada

Izkaz denarnih tokov je temeljni računovodski izkaz, v katerem so pošteno in resnično predstavljena gibanja denarnih sredstev v obračunskem letu (SRS 26¹⁰, 2006). Izkaz denarnih tokov vzajemnega sklada se razlikuje od izkazov drugih gospodarskih družb. Pri »navadnem« izkazu denarnih tokov imamo podatke razdeljene v tri sklope, in sicer v denarne tokove pri poslovanju, denarne tokove pri naložbenju in denarne tokove pri financiranju. Pri izkazu denarnih tokov vzajemnega sklada pa imamo po SRS 38 naslednja sklopa:

- a) denarne tokove pri širitvi poslovanja,
- b) denarne tokove pri upravljanju premoženja.

Ad. a) Denarne tokove pri širitvi poslovanja izračunamo tako, da vzamemo prejemke od vplačil enot premoženja vzajemnega sklada in odštujemo izdatke za izplačilo odkupnih vrednosti enot premoženja ter morebiten dobiček, izplačan med obračunskim obdobjem, ali druga izplačila imetnikom enot premoženja.

Ad. b) Denarne tokove pri upravljanju premoženja pa izračunamo tako, da od prejemkov pri prodaji naložb in udenarjenih terjatev odštujemo izdatke pri nakupu naložb in plačil obveznosti.

Ko ta dva sklopa seštejemo, dobimo gibanje denarnih sredstev v obračunskem letu in če temu prištejemo še začetno stanje denarnih sredstev, dobimo končno stanje denarnih sredstev na zadnji dan obračunskega obdobja. Izkaz denarnih tokov revidiranega Vzajemnega sklada X je predstavljen v Prilogi 3. Pri tem velja poudariti dejstvo, da vrednost denarnih sredstev na koncu ali začetku obračunskega obdobja v bilanci stanja praviloma ni enaka vrednosti v izkazu denarnih tokov. Razlog je v tem, da so v izkazu denarnih tokov v končni vrednosti zajeti tudi depoziti na odpoklic, medtem ko so v bilanci stanja depoziti, tudi tisti na odpoklic, prikazani

---

¹⁰ Slovenski računovodski standard 26: Oblike izkaza denarnih tokov za zunanje poslovno poročanje.

ločeno od denarnih sredstev. DZU mora sicer ločiti depozite na odpoklic od vezanih depozitov (ker so depoziti na odpoklic bolj likvidni). Da dobimo isto vrednost pri stanju denarnih tokov v izkazu denarnih tokov, moramo tako k postavki denarna sredstva prišteti še del postavke depoziti pri bankah in posojila (tisti del, ki se nanaša na depozite na odpoklic).

3 REVIDIRANJE RAČUNOVODSKIH IZKAZOV

3.1 Zakonodaja, ki določa revizijo vzajemnih skladov

Revidiranje vzajemnega sklada je obvezno po 90. členu ZISDU-ja, kjer je določeno, da morajo biti računovodski izkazi vzajemnega sklada revidirani s strani neodvisne revizijske družbe. Revizor mora pregledati in poročati zlasti o:

- a) računovodskih izkazih investicijskega sklada,
- b) pravilnosti in popolnosti razkritij v prilogi k računovodskim izkazom investicijskega sklada,
- c) spoštovanju pravil tega zakona in na njegovi podlagi izdanih predpisov o upravljanju investicijskih skladov,
- d) pravilnosti in popolnosti obvestil in poročil Agenciji ter javnih objav informacij o poslovanju investicijskega sklada,
- e) pravilnosti in popolnosti seznama povezanih oseb.

Revizor mora revidirati v skladu z Zakonom o revidiranju (2008) in Mednarodnimi standardi revidiranja (odslej MSR), ki jih sprejema Mednarodna zveza računovodskih strokovnjakov in na katere se v veliki meri sklicuje Zakon o revidiranju (odslej ZRev-2). Podrobneje določajo postopke revizije vzajemnih skladov v Sloveniji še:

- a) Stališče 7 Slovenskega inštituta za revizijo: Revidiranje letnega poročila investicijskega sklada (2005, odslej Stališče 7),
- b) Navodilo 4 Slovenskega inštituta za revizijo: Revizorjevi postopki pri revidiranju letnega poročila investicijskega sklada (2005, odslej Navodilo 4),
- c) Navodilo 2 Slovenskega inštituta za revizijo: Revizorjevi postopki pri revidiranju letnega poročila družbe za upravljanje (2005, odslej Navodilo 2).

Stališče 7 napotuje revizorje pri izvajanju revizijskih postopkov za sestavitev poročila o revidiranju, kot ga opredeljujeta ZRev-2 ter ZISDU, k uporabi ustreznih MSR.

Navodilo 4 podrobneje predpisuje revizijske postopke, ki jih mora opraviti revizor, da pridobi zadostne in ustrezne revizijske dokaze za doseg revizijskega cilja pri revidiranju posameznih poročil, v okviru poročila o revidiranju.

Navodilo 2 pa daje navodila glede preveritve notranjih kontrol v vzajemnem skladu, ki pa so dejansko notranje kontrole pri delovanju DZU, saj vzajemni sklad ni pravna oseba, ampak le ločeno premoženje.

3.2 Namen in splošna načela revizije računovodskih izkazov

Namen revizije opredeljuje MSR 200¹¹ (2006), ki pravi, da je namen revizije računovodskih izkazov omogočiti revizorju izdati neodvisno mnenje, ali so računovodski izkazi pripravljeni v skladu s primernim okvirom računovodskega poročanja. Ta standard tudi poudarja, da je odgovornost za pripravo in izdelavo računovodskih poročil na strani uprave družbe, v tem primeru DZU, revizijska družba je pa odgovorna za oblikovanje in izražanje mnenja. Zaradi posebnosti pri reviziji letnega poročila vzajemnega sklada, ki bo predstavljena v nadaljevanju, se ta razlikuje od običajne revizije računovodskih izkazov. Kljub navedenemu pa temeljna načela in postopki, ne glede na vrsto revizije, ostajajo enaki.

Splošna načela revizije računovodskih izkazov so zapisana v Kodeksu poklicne etike zunanjih revizorjev, ki jih je sprejel Svet Slovenskega inštituta za revizijo (Inštitut za revizijo, 1994) in ki jih na kratko povzemam v nadaljevanju.

Splošna načela poklicne etike so:

- a) **odgovornost** – pri opravljanju svojih poklicnih storitev morajo revizorji z vso občutljivostjo utemeljevati poklicno presojo, ne glede na vrsto prevzete naloge;
- b) **neoporečnost** – za poglobljanje in vzdrževanje javnega zaupanja morajo revizorji opravljati poklicne obveznosti kar najbolj neoporečno;
- c) **javni interes** – revizorji morajo sprejemati obveznosti in način, ki služi javnemu interesu, spoštovati zaupanje javnosti in izkazovati predanost poklicu;
- d) **nepriustranskost in neodvisnost** – neodvisnost je bistveno načelo poklica, ki ga opravlja revizor. Le neoporečen in neodvisen revizor je lahko nepriustranski pri svojih odločitvah;
- e) **dolžna poklicna skrbnost** – revizor mora spoštovati poklicne in etične standarde, nenehno izpopolnjevati strokovno usposobljenost in kakovost storitev ter opravljati poklicne naloge po svojih najboljših močeh.

3.3 Faze revidiranja računovodskih izkazov vzajemnega sklada

Faze revidiranja so si v vseh revizijah podobne, ne glede na to, ali gre za revizijo gospodarskih družb realnega sektorja, bank, ali, v našem primeru, vzajemnih skladov. Splošen prikaz revizijskega procesa vsebuje naslednje faze (Taylor & Glezen, 1996, str. 338):

- a) načrtovanje revizije,
- b) spoznavanje in preizkušanje notranjih kontrol,
- c) preizkušanje podatkov,
- d) izdajo revizijskega poročila.

---

¹¹ MSR 200 – Namen in splošna načela revizije računovodskih izkazov.

3.4 Načrtovanje revizije vzajemnega sklada

Načrtovanje revizije je prvi korak revizijskega procesa, brez katerega vsi nadaljnji koraki niso mogoči, saj le dobro načrtovanje revizije omogoča primerne rezultate. MSR 300¹² (2006) o načrtovanju pravi: »Revizor mora svoje delo načrtovati tako, da ga lahko opravi učinkovito, pravočasno in seveda uspešno. Hkrati s tem pa se mora revizor prilagoditi velikosti poslovanja vzajemnega sklada, zapletenosti revizije, revizorjevim izkušnjam z naročnikom in poznavanju naročnikovega poslovanja«.

Revizor mora za uspešno revizijo investicijskih skladov poznati poslovanje vzajemnih skladov, kar med drugim zajema (Odar, 1997, str. 9):

- a) način poslovanja vzajemnega sklada, kar vključuje poznavanje zakonodaje na področju poslovanja skladov, računovodski sistem, ki ga uporablja, in sistem notranjega kontroliranja;
- b) določitev vrste, časovnega okvira in obsega nameravanih revizijskih postopkov;
- c) ocenitev stopnje revizijskega tveganja, ki vključuje tveganje pri delovanju, tveganje pri kontroliranju in tveganje pri odkrivanju ter določitev pomembnosti.

Pri načrtovanju revizije mora revizor presoditi tudi potrebo po uporabi veščakovih storitev. MSR 620¹³ pojasnjuje: »Veščak je oseba ali podjetje s posebnimi veščinami, znanjem in izkušnjami na nekem področju, ki ni ne računovodenje ne revidiranje«. V praksi to pomeni, da veščak opravi tiste naloge, za katere revizor ni dovolj usposobljen, na primer (Odar, 2007, str. 12):

- a) ocenjevanje vrednosti nekaterih vrst sredstev, kot so zemljišča, zgradbe ter drage umetnine;
- b) ugotavljanje zneskov z uporabo posebnih tehnik ali metod, na primer vrednost delnice družbe, ki ne kotira na organiziranem trgu vrednostnih papirjev;
- c) pravno svetovanje v zvezi s tolmačenjem pogodb itd.

Veščaki so tudi računalniški strokovnjaki, ki jih imajo revizijske družbe zaposlene zato, da preverjajo zapletene avtomatske procese v družbah, na katerih sloni veliko notranjih kontrol.

Pri načrtovanju revizije pomembno vlogo predstavlja določitev ravni pomembnosti, zato več o tem v naslednjem poglavju.

3.5 Pomembnost pri revidiranju računovodskih izkazov

Določitev pomembnosti je eden ključnih procesov pri načrtovanju revizije. Opredelimo jo lahko kot subjektivno relativno pomembnost posameznega salda na kontih in pomembnost tega salda v računovodskih izkazih organizacije. Načinov določitve pomembnosti je več. Hayes s sodelavci meni, da mora revizor uporabiti tako kvantitativna sodila, kot kvalitativna sodila. Kvantitativno

---

¹² MSR 300 – Načrtovanje revizije računovodskih izkazov.

¹³ MSR 620 – Uporaba veščakovih storitev.

sodilo je npr. velikost postavke v bilanci stanja oziroma izkazu uspeha, kvalitativno sodilo pa je npr. poznavanje podjetja, pretekle izkušnje s podjetjem itd. (Hayes et al., 2005, str. 213).

Ko revizor načrtuje revizijo, mora upoštevati, kaj bi lahko povzročilo, da so računovodski izkazi pomembno napačni. Revizorjevo poznavanje organizacije določa okvir, v katerem revizor načrtuje revizijo in strokovno presoja o oceni tveganj bistveno napačne navedbe v računovodskih izkazih. Določitev pomembnosti na posameznih saldih oziroma kontih mu pomaga odgovoriti na vprašanje, katere postavke preizkusiti in na kakšen način jih preizkusiti. Višja kot je raven pomembnosti (nižje kot je postavljen prag), manjše je revizijsko tveganje, da revizor ne bo odkril pomembno napačnih navedb v računovodskih izkazih. Omenjeno obratno sorazmernost revizor upošteva pri določanju vrste, časa in obsega revizijskih postopkov (MSR 320)¹⁴.

Določitev pomembnosti je pomembna tudi zaradi obratnega sorazmerja med zneski v računovodskih izkazih in količino dela, ki ga mora opraviti revizor, da se prepriča o poštenu predstavitvi podatkov v računovodskih izkazih. Na primer, če revizor postavi prag pomembnosti na mejo 10.000 EVR, to pomeni, da mora porabiti določeno količino časa in truda za zbiranje dokazov o posameznih kontih. Če pa je prag pomembnosti postavljen nižje (višja raven pomembnosti), recimo na 4.000 EVR, pa to pomeni, da bo revizor potreboval več časa in truda, saj je težje odkriti malo napako, kot pa veliko napako (Taylor & Glezen, 1996, str. 228 – 232).

Revizor v sklopu načrtovanja revizije določi začetno oceno pomembnosti, ki pa se lahko tekom revizije spremeni, saj se lahko okoliščine, ki so privedle do ocene, tekom revizije spremenijo.

3.6 Notranje kontrole

Spoznavanje in preizkušanje notranjih kontrol je druga faza revidiranja računovodskih izkazov vzajemnega sklada, od katere je močno odvisen nadaljnji potek revidiranja, saj imajo notranje kontrole neposreden vpliv na točnost, zanesljivost in popolnost računovodskih evidenc.

Poslovodstvo je odgovorno za resničnost in poštenost računovodskih izkazov. Zato morajo obstajati določeni postopki, s čimer poslovodstvo zagotavlja, da so zajemanje, združevanje in prikazovanje računovodskih podatkov skladni s trditvami v računovodskih izkazih. Najboljši način, s čimer lahko poslovodstvo to zagotavlja, so notranje kontrole v podjetju (Menard et al., 1994, str. 12).

3.6.1 Opredelitev in vrste notranjih kontrol

Sistem notranjega kontroliranja v podjetjih je sestavljen iz postopkov in usmeritev, ki jih sprejme poslovodstvo, da bi mu pomagali pri doseganju poslovodnega cilja, in sicer zagotoviti čim bolj pravilno in učinkovito vodenje podjetja. Notranje kontrole se torej lahko opredelijo, kot načrtno in sistematično včlenjene postopke in metode, ki zagotavljajo, po eni strani, zanesljivost,

---

¹⁴ MSR 320 – Pomembnost pri reviziji.

natančnost in popolnost evidenc, po drugi strani pa izdelovanje pravih in resničnih računovodskih izkazov. Brez notranjih kontrol poslovodstvo ne bi imelo dovolj velikega nadzora nad varovanjem premoženja in ne bi moglo odkrivati in preprečevati napak in prevar v delovanju podjetja. Z notranjimi kontrolami poslovodstvo tudi zagotavlja spoštovanje in uresničevanje zakonov in načel, sprejetih v splošnih aktih podjetja (Odar, 2007, str. 3).

Obstaja več vrst notranjih kontrol. V splošnem jih lahko razdelimo na (Odar, 2007, str. 4):

- a) temeljne kontrole,**
- b) vodstvene kontrole.**

Ad. a) Temeljne kontrole so naslednje:

- kontrole pravilnosti podatkov (odobritev, primerjanje, preveritev pravilnosti),
- kontrole popolnosti obdelave podatkov (kontrola oštevilčenja dokumentov, kontrola popolnosti obdelave, kontrole nad odprtimi postavkami),
- kontrole ponovnega opravljanja nekaterih postopkov.

Ad. b) Vodstvene kontrole so naslednje:

- razmejitev dolžnosti,
- materialna odgovornost in omejevanje pristopa,
- nadziranje (v sistem notranjih kontrol vgrajeno nadziranje, neposredno nadziranje).

Več kontrol kot ima organizacija vzpostavljenih ter boljše kot kontrole delujejo, manjša je verjetnost napak in prevar v računovodskih izkazih, zato revizorji posvečajo veliko pozornosti revidiranju notranjih kontrol.

3.6.2 Postopki revidiranja notranjih kontrol

Revidiranje notranjih kontrol v podjetju je pomembno opravilo zato, ker z njim revizor dobi zagotovilo, da, v primeru učinkovitega delovanja kontrol, obstaja večja verjetnost, da računovodski izkazi izkazujejo resnično in popolno stanje. S pomočjo te ugotovitve se lahko revizor odloči, da bo zmanjšal obseg pregledanih podatkov. Postopki revidiranja notranjih kontrol v podjetju potekajo v naslednjih korakih (Odar, 2007, str. 18 – 22):

- a) spoznavanje z družbo in njenim sistemom,
- b) seznanitev, razumevanje in prikaz notranjih kontrol,
- c) preveritev pravilnosti prikaza sistema notranjih kontrol in ocena njihovega delovanja,
- d) evidentiranje nepravilnosti in pomanjkljivosti v sistemu delovanja notranjih kontrol,
- e) postopki preveritve delovanja notranjih kontrol,
- f) opredelitev obsega preverjanja podatkov na podlagi ugotovitev o učinkovitosti in zanesljivosti delovanja notranjih kontrol.

Ad. a) Revizor se spozna z družbo oz. z DZU vzajemnega sklada in njenim sistemom z opazovanjem delovanja podjetja, z uporabo preteklih revizij in predvsem s posebnim vprašalnikom, ki ga izpolni ustrezno osebje in s pomočjo katerega spozna kontrolno okolje družbe.

Ad. b) Revizor se na podlagi splošnih aktov družbe, njenih organizacijskih shem, opisov nalog ter intervjujev seznanja z notranjimi računovodskimi kontrolami podjetja. Pri tem mora svoja spoznanja dokumentirati. Najbolj pogosti obliki dokumentiranja sta (Taylor & Glezen, 1996, str. 375):

- a) narisi poteka s spremljajočimi opisi toka listin ter
- b) izdelava beležke – opisnega prikaza ustroja notranjih kontrol.

Narisi poteka (diagrami) so grafična oblika opisa postopkov v podjetju, zato lahko bralec dobi viden pregled, ki ga pri branju morda ne bi pridobil. Narisi poteka¹⁵ se ponavadi uporabljajo za posamezne dele procesov (kot je na primer cikel prodaje ali nabave v podjetju) in služijo za lažjo predstavitev kontrolnih postopkov.

Beležke nastajajo skupaj z diagrami, saj mora revizor za naris diagrama dobiti odgovore na mnogo vprašanj. Nekatere odgovore lahko pridobi z opazovanjem procesa notranjega kontroliranja, druge pa pridobi preko intervjujev z uslužbenci podjetja.

Ad. c) Po izdelavi diagrama se mora revizor najprej prepričati, ali je pravilno razumel opazovani sistem notranjih računovodskih kontrol, kar stori tako, da opazuje konkretni dokument oziroma operacijo in preveri, če vse poteka tako, kot je bilo dokumentirano v diagramu. Po izdelavi in preveritvi diagrama revizor izdelava predhodno oceno delovanja notranjih računovodskih kontrol. To stori tako, da si pomaga s posebnim vprašalnikom, ki je zamišljen kot vprašalnik za idealen sistem delovanja notranjih kontrol. Revizor poskuša s pomočjo omenjenega vprašalnika ugotoviti, ali posamezna notranja kontrola obstaja ali ne. Možna odgovora sta DA ali NE. Pozitivni odgovori pomenijo, da se lahko revizor na kontrolo zanese, medtem ko negativni pomenijo, da se nanjo ne more zanesti. Delovanje kontrol, kjer je bil odgovor DA, mora revizor kasneje preveriti na večjem številu dokumentov.

Ad. d) Vse negativne odgovore pri prejšnji točki mora revizor zbrati in evidentirati v posebni datoteki in seznaniti odgovorne osebe z nepravilnostmi. V primeru, da je seznam nepravilnosti po revizorjevi oceni prevelik, da bi se lahko opiral na notranje kontrole, lahko revizor opusti preveritev notranjih kontrol in poveča obseg preverjanja podatkov.

Ad. e) Za revizorja ni dovolj, da zbere dokaze o obstoju notranjih kontrol, temveč mora obvezno tudi preveriti njihovo delovanje, saj se le na ta način lahko zanese na notranje kontrole in temu ustrezno prilagodi obseg preveritve podatkov. Najpogostejši način preveritve delovanja notranjih

---

¹⁵ Za primer narisa poteka glej poglavje 4.5.2.

kontrol je **metoda zbiranja dokazov**, kjer revizor s pomočjo vpogleda v različne listine preveri (največkrat preveri obstoj podpisov), ali se kontrole resnično uporabljajo. Obseg preveritve delovanja kontrol je v pristojnosti revizorja in njegove ocene tveganosti nedelovanja. V splošnem velja pravilo, da pogostejše opravljanje notranjih kontrol zahteva tudi večji obseg preveritve teh kontrol.

Ad. f) Na podlagi zbranih informacij o obstoju in delovanju notranjih kontrol se revizor odloči, kolikšen bo obseg preveritve računovodskih podatkov v zaključni reviziji. Če je revizor ugotovil, da sistem notranjega kontroliranja deluje brezhibno, potem se lahko zanese na podatke v računovodskih izkazih in preverja samo tiste postavke, ki predstavljajo večje tveganje. Če pa je revizor v procesu revidiranja notranjih kontrol ugotovil večje nepravilnosti, mora temu primerno povečati obseg preveritve postavk v zaključni reviziji.

3.7 Preizkušanje podatkov v računovodskih izkazih

Po seznanitvi, dokumentiranju in preveritvi delovanja notranjih kontrol, ki se opravi v predhodni reviziji, je čas za tretjo fazo poteka revidiranja; to je preizkus podatkov v računovodskih izkazih. Preizkusi podatkov so namenjeni pridobivanju dokazov, da so podatki, zbrani v okviru računovodstva, popolni, točni in nesporni. Odar (2007, str. 13 – 14) pravi, da gre pri tem za dve vrsti postopkov, in sicer za preizkuse podrobnosti poslovnih dogodkov in stanj ter za analizo najpomembnejših kazalnikov in razvojnih teženj, tudi izsledkov proučevanja nenavadnih nihanj in postavk. Pri zbiranju revizijskih dokazov na podlagi pravkar omenjenih postopkov revizor preverja naslednje uradne trditve posloводства:

- a) **obstoj** (ali sredstva in obveznosti obstajajo na določen datum),
- b) **pravice in dolžnosti** (sredstva so pravice, obveznosti pa dolžnosti podjetja na določen dan),
- c) **dogajanje** (poslovni dogodek se je zgodil v zvezi z obravnavanim podjetjem),
- d) **popolnost** (ni sredstev, obveznosti ali poslovnih dogodkov, da ne bi bili evidentirani),
- e) **vrednotenje** (sredstvo oz. obveznost se evidentira v skladu s predpisi),
- f) **merjenje** (poslovni dogodek se evidentira v pravem znesku, prihodki in odhodki pa se razporedijo na ustrezno obdobje),
- g) **predstavitev in razkritje** (postavka je razkrita, razvrščena in opisana v skladu s sprejemljivimi računovodskimi pravili).

Da revizor lahko dokaže te trditve, mora zbrati dovolj ustreznih dokazov. Pri tem lahko uporabi različne revizijske postopke, odvisno od tega, katero uradno trditev preverja in kako pomembna oziroma tvegana je ta trditev. Revizor lahko izbira med naslednjimi postopki (Arens et al., 2005, str. 167):

- a) preiskovanjem,
- b) opazovanjem,
- c) poizvedovanjem in potrjevanjem,
- d) izračunavanjem,
- e) analitičnimi postopki.

3.8 Izdaja revizorjevega poročila

Končni rezultat revizorjevega dela je izdaja revizorjevega poročila. Zakon o revidiranju (ZRev-2, 2008) v 40. členu nalaga revizorju dolžnost izdati mnenje o računovodskih izkazih, ki je lahko pritrdilno, s pridržkom oziroma negativno. Z mnenjem brez pridržkov se potrди, da računovodski izkazi resnično in pošteno prikazujejo poslovni in finančni izid. Mnenje s pridržkom pomeni, da obstajajo zadržki glede poštenosti in resničnosti nekaterih postavk. Z negativnim mnenjem pa se oceni, da računovodski izkazi niso resnični in pošteni.

ZRev-2 v istem členu tudi nalaga revizorjem, da je pri izdaji poročila finančnih institucij potrebno upoštevati tudi zakone in predpise s tistega področja, ki se revidira. Tako je pri reviziji vzajemnega sklada oz. pri izdaji poročila potrebno upoštevati Stališče 7 ter Navodilo 4. Oba dokumenta je izdal Slovenski inštitut za revizijo in sta dostopna na spletnih straneh omenjenega inštituta.

Stališče 7 tako določa vsebino revizorjevega poročila, ki vsebuje:

- a) revizorjevo poročilo o računovodskih izkazih,
- b) posebno mnenje za potrebe obveščanja javnosti,
- c) poročilo o usklajenosti naložb investicijskega sklada z ZISDU-1,
- d) poročilo o vrednosti enote premoženja vzajemnega sklada,
- e) poročilo o izpolnjevanju pravil o obvladovanju tveganj, ki jih je predpisala DZU,
- f) poročilo o pravilnosti in popolnosti obvestil in poročil, ter
- g) poročilo o pravilnosti in popolnosti seznama povezanih oseb.

4. Revidiranje računovodskih izkazov Vzajemnega sklada X

V praktičnem delu diplomske naloge bo predstavljen potek revidiranja letnih računovodskih izkazov Vzajemnega sklada X za leto 2007, pri katerem sem sodeloval v času opravljanja strokovne prakse v revizijski družbi PricewaterhouseCoopers (odslej PwC). Ime vzajemnega sklada, ki smo ga revidirali, na željo družbe PwC in vzajemnega sklada ostaja zakrito. Revizija je bila opravljena v skladu z Mednarodnimi standardi revidiranja in Metodologijo družbe PwC, in sicer v dveh delih, predhodni del revizije smo opravili meseca novembra, zaključni del pa meseca marca. Praktični primer bom prikazal skozi faze revidiranja, ki so bile predstavljene v teoretičnem delu. Revizijsko ekipo smo sestavljali: partner revizijske družbe PwC, pooblaščen revizorka oz. vodja revizije ter dva asistenta revizije, od katerih sem bil eden jaz.

4.1 Predstavitev Vzajemnega sklada X

Vzajemni sklad X, ki je bil predmet revizije, je razmeroma nov sklad, ustanovljen leta 2006. Upravlja ga DZU, ki ima bogate izkušnje z upravljanjem vzajemnih skladov, saj jih upravlja že več kot 10 let in ima poleg Vzajemnega sklada X v upravljanju še 13 drugih skladov.

Vzajemni sklad X je razmeroma bolj tvegan vzajemni sklad, namenjen vlagateljem, ki so pripravljene sprejeti večje tveganje pri svojih naložbah. Vlaga predvsem v podjetja, ki se ukvarjajo s pridobivanjem energije iz obnovljivih virov. Geografskih omejitev sklad nima, kar pomeni, da lahko vlaga v vse države sveta. Naložbena politika sklada je naslednja (Prospekt Vzajemnega sklada X, 2007):

- a) najmanj 75 % sredstev v finančnih instrumentih, ki se nanašajo na izdajatelje iz industrijskih panog pridobivanja energije iz obnovljivih naravnih virov (pridobivanje energije s sončnimi celicami in razvoj tehnologije na področju sončnih celic, razvoj tehnologije na področju vodikovih gorilnih celic in podobno),
- b) najmanj 75 % sredstev v finančnih instrumentih, s katerimi se trguje na organiziranih trgih WFE,
- c) najmanj 75 % sredstev v delnicah in delniških investicijskih skladih,
- d) največ 10 % sredstev v drugih odprtih (ciljnih) investicijskih skladih.

Bilanca stanja, izkaz poslovnega izida in izkaz denarnih tokov Vzajemnega sklada X za leto 2007 so prikazani v Prilogah 1 – 3.

4.2 Strategija opravljanja revizije Vzajemnega sklada X

Ko se podpiše pogodba o revidiranju, je čas za pripravo strategije o revidiranju. V tej fazi gre na eni strani za dogovor z naročnikom o času, vrsti in obsegu revizije, ter po drugi strani za zagotovitev revizijskega tima, ki bo revizijo opravljal. Pri tem je zelo pomembno dejstvo, ali gre za novega ali za že obstoječega naročnika. Če gre za novega naročnika, je potrebno več časa, saj je obseg revizije večji, kot pri že obstoječem naročniku, ki ga revizor že dobro pozna. Po Metodologiji PwC se revizija opravlja v dveh delih. Prvi del se imenuje **predhodna stopnja revizije**, drugi del pa **zaključna stopnja revizije**. Tudi pri revidiranju Vzajemnega sklada X ni bilo izjeme.

Predhodno stopnjo revizije smo opravljali pred zaključkom poslovnega leta Vzajemnega sklada X, v mesecu novembru. V predhodni stopnji revizije smo posvečali pozornost predvsem razumevanju in preizkušanju notranjih kontrol, poleg tega smo opravili naslednje postopke:

- a) razgovor z odgovornimi osebami DZU, z namenom razumevanja ključnih poslovnih procesov in ključnih notranjih kontrol na naslednjih področjih:
  1. področju upravljanja premoženja,
  2. področju upravljanja s tveganji in
  3. področju nadzora nad usklajenostjo poslovanja z ZISDU;
- b) preveritev pravilnosti otvoritvenih stanj v bruto bilanci;
- c) preveritev večjih transakcij na področju vrednostnih papirjev v obdobju prvih desetih mesecev poslovnega leta;
- d) analitični pregled večjih bilančnih postavk in postavk izkaza poslovnega izida za to obdobje. Primerjali smo stanja, razvidna iz računovodskih izkazov, s planiranimi oziroma projiciranimi na podlagi trendov poslovanja.

Zaključna stopnja revizije je potekala po zaključku poslovnega leta vzajemnega sklada, meseca februarja, ko je bilo že sprejeto letno poročilo. Če smo v predhodni reviziji pozornost posvečali predvsem notranjim kontrolam DZU, smo v zaključni fazi pozornost posvečali predvsem preveritvi podatkov. Poleg tega smo opravili še preveritev delovanja kontrol do konca poslovnega leta, preveritev delovanja avtomatskih IT kontrol, ki jo opravijo IT strokovnjaki v revizijski družbi, ter ostalih analitičnih postopkov, ki pripomorejo k stopnji prepričanosti v pravilnost izkazanih računovodskih izkazov (več o teh postopkih v nadaljevanju).

4.3 Načrtovanje revizije Vzajemnega sklada X

V skladu z Metodologijo PwC smo se morali v sklopu načrtovanja revizije seznaniti (PwC Audit Guide):

- a) s poslovanjem vzajemnega sklada,
- b) z zakonodajo, ki ureja področje poslovanja in upravljanja vzajemnega sklada,
- c) s tveganji v povezavi s poslovanjem vzajemnega sklada.

Poleg tega smo v sklopu načrtovanja revizije določili tudi pomembnost ter izdelali strategijo opravljanja revizije, kjer smo opredelili določitev vrste, časovnega okvira in obsega nameravanih revizijskih postopkov.

4.3.1 Poznavanje poslovanja vzajemnega sklada

Pred opravljanjem revizije letnega poročila vzajemnega sklada smo vsi člani tima morali pridobiti zadostna spoznanja o njegovem poslovanju in upravljanju. Pred odhodom na DZU se je moral vsak član tima seznaniti s prospektom vzajemnega sklada, z naložbeno politiko ter z DZU.

Poleg tega smo morali v skladu z Metodologijo PwC pred opravljanjem revizije vzajemnega sklada izpolniti tako imenovani BAF (*»Business analysis framework«*). BAF je posebna preglednica, kamor se dokumentira vsa spoznanja glede poslovanja vzajemnega sklada. Obvezno mora biti izpolnjen pred odhodom k naročniku. BAF je sestavljen iz 4-ih področij, in sicer iz (*»PwC Audit Guide«*):

- a) pregleda trga vzajemnih skladov,
- b) strategije vzajemnega sklada,
- c) aktivnostih, ki ustvarjajo dodano vrednost vzajemnega sklada,
- d) finančnega položaja vzajemnega sklada.

Ad. a) Pri izpolnjevanju **pregleda trga vzajemnih skladov** smo morali pridobiti informacije o:

1. konkurenčnem trgu vzajemnega sklada (tržni delež sklada, gibanje deleža),
2. zakonodajnem okolju (kateri zakoni določajo poslovanje vzajemnega sklada),
3. makro okolju (kako se giba celotni trg vzajemnih skladov).

Ad. b) Pri izpolnjevanju **strategije vzajemnega sklada** smo morali pridobiti informacije o:

1. ciljih poslovanja vzajemnega sklada (razgovor z DZU),

2. organizacijski strukturi DZU (koliko članov uprave ima DZU),
3. nadzornem svetu (kdo ga vodi, koliko ljudi ga sestavlja).

Ad. c) Opis **aktivnosti, ki ustvarjajo dodano vrednost Vzajemnega sklada**, smo opisali skozi naslednja področja:

1. stranke (opis profila ljudi, ki vlaga v posamezen sklad),
2. zaposleni v DZU (število zaposlenih, njihova izobrazba, pravice in dolžnosti),
3. inovacije (informacije o morebitnih novih vzajemnih skladih, ki jih upravlja DZU),
4. proces prodaje kuponov (kje se da pristopiti k vzajemnemu skladu, kakšna so razmerja med ponudniki, ki imajo franšizo, in DZU).

Ad. d) **Finančni položaj vzajemnega sklada** smo ugotovili skozi naslednja področja:

1. ugotovitev dobička vzajemnega sklada in gibanje le-tega,
2. profil tveganja (identificirali smo finančna tveganja sklada),
3. primerjavo revidiranega sklada s primerljivimi skladi drugih DZU,
4. Pravilnik o računovodstvu (preverili smo, če je pravilnik v skladu s SRS 38, in določili ZIDSU).

4.3.2 Poznavanje zakonodaje, ki ureja področje poslovanja in upravljanja vzajemnega sklada

Zakonodajo na področju vzajemnih skladov ureja predvsem ZISDU ter SRS 38. Dodatno jo urejajo sklepi Agencije ter drugi računovodski standardi (poleg SRS 38), in sicer tisti, ki obravnavajo postavke, kjer ni posebnosti pri vzajemnih skladih. Podrobneje sem zakonodajo vzajemnih skladov, ki smo jo morali poznati, predstavil v računovodskem delu diplomske naloge.

4.3.3 Ovrednotenje tveganja v povezavi s poslovanjem vzajemnega sklada

Kljub temu da je bil PwC revizor vzajemnega sklada že prejšnje leto ter da je bil revizor DZU že prejšnjih 7 let, je morala vodja revizije v skladu z Metodologijo PwC izpolniti vprašalnik za sprejem revizijskega posla, ki ovrednoti revizijsko tveganje. Odgovore, ki jih zahteva vprašalnik, je pridobila z razgovorom s poslovoilstvom naročnika in na podlagi informacij o poslovanju naročnika iz medijev in drugih virov. Možni odgovori na vprašanja so bili: DA, NE ali neutemeljeno.

Glede na to, da ni prišlo do velikih sprememb v DZU, katerega je PwC revidiral že 7 let, so bili odgovori na vsa vprašanja pritrdilni, ocenjeno revizijsko tveganje je bilo nizko, tako da je partner ponujen posel sprejel.

Ne glede na to, da je skupna ocena revizijskega tveganja obravnavanega vzajemnega sklada kazala na to, da je tveganje nizko, je bilo potrebno, v skladu z Metodologijo revizijske družbe,

določiti morebitna ključna tveganja in revizijske postopke, katere smo opravili v teku revizije letnega poročila, da bi se prepričali o njihovem obstoju. Partner in vodja projekta sta se morala s področji, na katerih so bila opredeljena ključna tveganja, skupaj z revizijskimi postopki za njihovo zmanjšanje ali celo odpravo, večkrat seznaniti in se ob tem, ko sta jih prebirala, tudi podpisati. Navedeno sta morala opraviti tako v predhodni stopnji, kot tudi v zaključni stopnji revizije, saj se lahko ključna tveganja ugotovijo in dodajo v revizijski dosje tudi kasneje, v teku revizije.

V sklopu načrtovanja smo identificirali naslednja ključna tveganja, katerim smo morali pri preveritvi kontrol in podatkov posvetiti več pozornosti:

Tabela 1: Revizorjevi postopki kot odgovor na ocenjena tveganja

Ključno tveganje	Odziv posloводства/kontrole	Vpliv na računovodske izkaze	Revizijski postopek
Neupoštevanje zakonodaje, ki regulira poslovanje in upravljanje vzajemnega sklada.	Dnevna kontrola posloводства: - naložbenih omejitev, - izračuna VEP in provizij, - evidentiranja poslovnih dogodkov. Mesečna kontrola: - poročil Agenciji.	Napačno izkazovanje: - vrednosti finančnih naložb, - obveznosti, - prihodkov, - odhodkov.	Preveriti bo potrebno: - pravilnost strukture naložb v vzajemnem skladu in - pravilnost mesečnega poročanja.
Nepravilnost vrednotenja naložb.	Dnevna kontrola posloводства: - pravilnost vrednotenja naložb.	Napačno izkazovanje: - vrednosti finančnih naložb, - iztrženih in neiztrženih dobičkov/izgub pri naložbah, - obveznosti za upravljavsko provizijo.	Preveriti bo potrebno: - pravilnost vrednotenja naložb ter računovodske politike.

Vir: Interno gradivo družbe PwC, 2007

4.4 Določitev stopnje pomembnosti Vzajemnega sklada X

V skladu z Metodologijo PwC je potrebno izračunati in določiti dve vrsti pomembnosti pri reviziji vzajemnih skladov (Vrečar, 2004, str. 12):

- a) **celotna pomembnost** – predstavlja pomembnost, določeno ob upoštevanju pomembnih kazalnikov naročnika (prodaja, čisti dobiček, čista vrednost sredstev) in odstotka, ki se nanaša na izbrani kazalnik naročnika. Če se med revizijo izkaže, da je skupna vrednost napak višja od celotne pomembnosti, lahko sklad (če se strinja) računovodske izkaze popravi, v nasprotnem pa bo revizor izdal prilagojeno mnenje.
- b) **načrtovana pomembnost** – je določena kot celotna pomembnost, zmanjšana za 25 do 50 %, in je pomembna predvsem za manjše ali posamične postavke / konte v računovodskih izkazih. Če se ugotovi napako, ki je višja od načrtovane pomembnosti, ima revizor možnost pretehtati okoliščine napake in se odločiti, ali lahko napako zanemari ali pa mora

poslovodstvo napako odpraviti. Če revizor oceni, da je tveganje veliko (če se npr. pri določeni stranki revizija opravlja prvič, ali če so se pri stranki v preteklosti pojavljale napake), potem bo načrtovana pomembnost od celotne pomembnosti manjša za 50 %. Če pa revizor oceni, da je tveganje manjše (če v preteklih revizijah ni bilo ugotovljenih večjih napak), potem bo pa načrtovana pomembnost od celotne pomembnosti manjša za 25 %, kar pomeni, da bo obseg testiranih podatkov večji.

Metodologija PwC, kot kazalec za določitev celotne pomembnosti pri vzajemnih skladih, predlaga čisto vrednost sredstev (ČVS), priporočen odstotek za izračun celotne pomembnosti pa znaša do 0,5 % ČVS. Za izračun smo potrebovali skupno vrednost sredstev in obveznosti vzajemnega sklada, s čimer smo dobili ČVS na dan 31.12.2007 (Glej Prilogo 1):

- vrednost sredstev je znašala 19.108.358 EVR
- vrednost obveznosti pa 273.963 EVR
- ČVS je tako znašala (sredstva – obveznosti) 18.834.395 EVR

Iz navedenega smo izračunali celotno pomembnost Vzajemnega sklada X na 31.12.2007:

$$\text{Celotna pomembnost} = 18.834.395 \text{ EVR} * 0,5 \% = 94.172 \text{ EVR} \quad (6)$$

Ko smo izračunali celotno pomembnost, smo določili še odstotek, za koliko bo načrtovana pomembnost manjša od celotne pomembnosti. Glede na izkušnje revidiranja DZU Vzajemnega sklada X iz preteklih let, ko ni bilo ugotovljenih večjih pomanjkljivosti, je vodja revizije pri izračunu načrtovane pomembnosti uporabila 25 % zmanjšanje. Načrtovana pomembnost je tako znašala:

$$\text{Načrtovana pomembnost} = 94.172 \text{ EVR} * 75\% = 70.629 \text{ EVR} \quad (7)$$

4.5 Preveritev notranjih kontrol Vzajemnega sklada X

V poglavju 3.6.2 sem predstavil teoretične postopke revidiranja notranjih kontrol, v skladu s katerimi mora vsak revizor opraviti revizijo notranjih kontrol. Skladno s temi postopki bom v nadaljevanju predstavil potek revidiranja notranjih kontrol Vzajemnega sklada X.

4.5.1 Spoznavanje z družbo in njenim sistemom

Vsak član revizijskega tima se je pred odhodom k stranki moral seznaniti s poslovanjem in makro okoljem vzajemnega sklada, kar sem opisal v razdelku o načrtovanju revizije, deloma pa so te informacije tudi že del revizorjevega spoznavanja vzajemnega sklada. Revizijska ekipa mora v prvi fazi revidiranja notranjih kontrol spoznati kontrolno okolje DZU, del teh informacij smo pridobili z intervjujem na sestanku z odgovornimi ljudmi DZU. Sestanek je potekal prvi dan predhodne revizije, na strani PwC sta se ga udeležila vodja revizije in izkušenejši sodelavec v reviziji, na strani DZU pa predsednik uprave in odgovorna oseba za upravljanje s sredstvi sklada. Namen sestanka je bil seznanitev s kontrolnim okoljem DZU. Vodjo revizije so zanimali predvsem odgovori na naslednja vprašanja (interno gradivo PwC):

- Kako poslovodstvo DZU spremlja tveganja pri poslovanju?
- Kako poslovodstvo DZU preprečuje zlorabe in prevare?
- Kako poslovodstvo DZU spremlja posle s povezanimi osebami?
- Ali obstaja načrt investiranja? In ali se le-ta spremlja?
- Kaj zagotavlja, da so naložbe usklajene z zakonodajo in naložbeno politiko?
- Ali se naložbe ustrezno spremljajo?
- Ali obstaja razmejitev odgovornosti pri sklepanju poslov?

Poleg odgovorov na zgornja vprašanja so odgovorne osebe predložile ključne notranje pravilnike, ki so osnova kontrolnega okolja (interno gradivo PwC):

- Pravilnik o notranji organizaciji DZU,
- Pravilnik o notranji sistematizaciji delovnih mest DZU,
- Pravilnik o pravicah do dostopa, vpogleda, vnosa in sprememb podatkov v informacijski sistem.

DZU ima zaposlenega tudi notranjega revizorja, ki je zadolžen za notranjo kontrolo poslovanja in nadzor nad poročanjem ATVP. Po sestanku je vodja revizije predstavila zapisnik sestanka in ključne izsledke celotnemu revizijskemu timu ter razdelila nadaljnje delo.

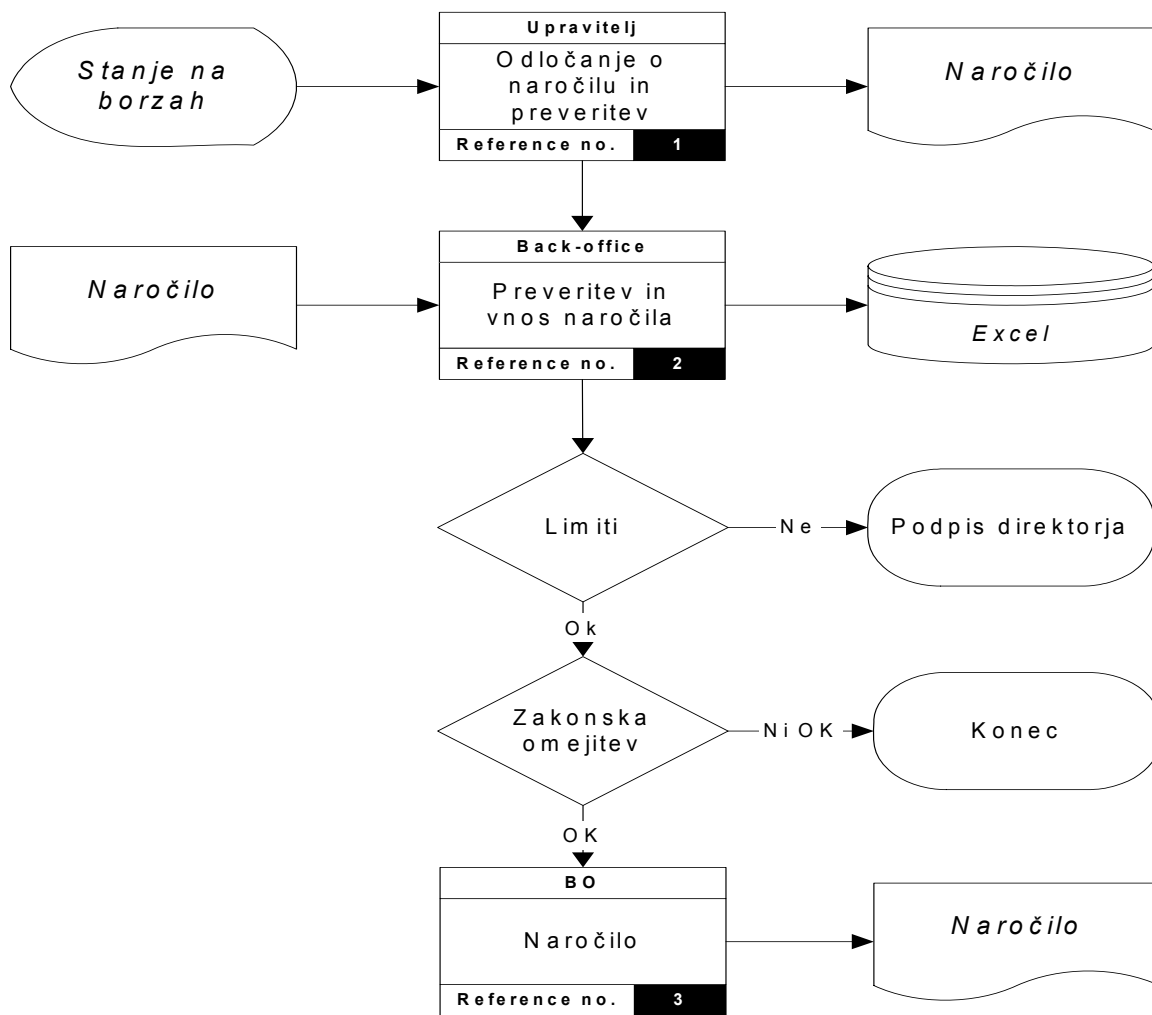
4.5.2 Seznanitev, razumevanje in prikaz notranjih kontrol

Revizijska ekipa je najprej dobila nalogo proučiti zgoraj omenjene pravilnike, da je pridobila poglobljeno znanje nad kontrolnim okoljem DZU. V Pravilniku o notranji organizaciji so bila definirana področja delovanja DZU, njihove poslovne naloge, razmerja in način poslovanja ter opis pretoka dokumentacije med oddelki. V Pravilniku o notranji sistematizaciji delovnih mest DZU je bila določena sistemizacija delovnih mest družbe, ki omogoča izvajanje ciljev družbe ob doseganju optimalnih rezultatov dela oziroma dobička. Pri tem smo se seznanili z zaposlenimi v DZU in njihovimi zadolžitvami, z zadnjim omenjenim pravilnikom pa ugotovili, kakšne uporabniške pravice imajo zaposleni v informacijskem sistemu.

Vodja revizije je nato določila ključne kontrole, ki preprečujejo materialne napake v računovodskih izkazih, katere smo nato morali dokumentirati z diagramom ter jih kasneje tudi preveriti. Prav tako je določila obseg in vrsto preveritve avtomatskih računalniških kontrol, ki so jih preverili računalniški strokovnjaki – veščaki, zaposleni v revizijski družbi PwC. Ključni področji delovanja, ki smo ju morali preveriti, sta bili **proces naložbenja vzajemnega sklada in proces izplačila in vplačila investicijskih kuponov**. Za oba procesa smo preverili potek dela DZU, narisali diagram poteka procesa, identificirali ključne ročne kontrole procesa in jih tudi preizkusili. Računalniški strokovnjaki so prav tako preverili avtomatske kontrole omenjenih procesov, in sicer so preverili zanesljivost računalniške podpore, programe, ki se pri tem uporabljajo, zajem podatkov, način obdelave in možnost naknadnega spreminjanja podatkov. Poleg tega so računalniški veščaki preverili tudi vse ostale avtomatske procese, ki jih revizorji zaradi obširnosti podatkov ne zmoremo preveriti. Avtomatski proces je npr. knjiženje tečajnih razlik, ki jih program sam izračunava na podlagi tečajnice.

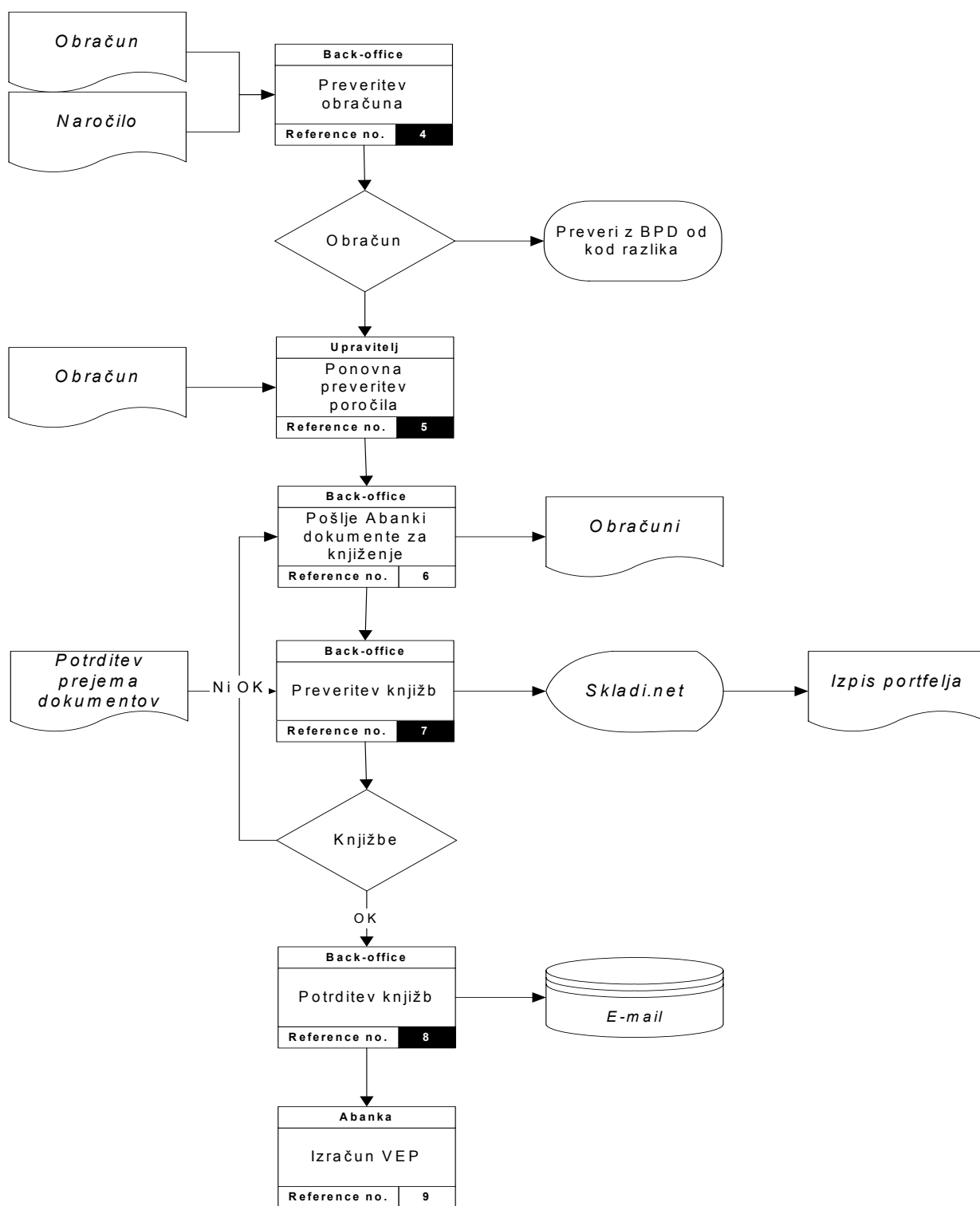
Mednarodni standardi revidiranja zahtevajo dokumentiranje razumevanja delovanja notranjih kontrol, zato v nadaljevanju predstavljam diagram poteka procesa naložbenja v DZU Vzajemnega sklada X. Tudi v nadaljevanju pregleda opravljenih postopkov v okviru preveritve notranjih kontrol se bom osredotočil le na proces **naložbenja** Vzajemnega sklada X. Diagram je razdeljen na dva dela. Prvi (Slika 1) prikazuje proces naročila, drugi (Slika 2) pa proces obračuna tega naročila.

Slika 1: Naris poteka naročila za nakup ali prodajo vrednostnih papirjev

Vir: Interno gradivo PwC, 2007

Slika 2: Naris poteka obračuna naročila prodaje ali nakupa VP

Vir: Interno gradivo PwC, 2007

V nadaljevanju sledi opis vsakega podprocesa, prikazanega v diagramu, ki ga označuje zaporedna številka (*»Reference number«*).

1. Upravitelji naložb se na podlagi smernic sprejetih na naložbenem svetu odločajo po lastnem premisleku o nakupu ali prodaji vrednostnega papirja (odslej VP). Pri tem imajo opredeljene omejitve (limite), nad katerimi potrebujejo soglasje direktorja. Vsako naročilo mora biti podpisano s strani upravitelja, če presega omejitve, mora biti na naročilu podpisan tudi direktor.

2. Zaledna pisarna (*back office*) prejme ustrezno izpolnjeno naročilo. Upravitelj na naročilo navede oznako VP, ali gre za prodajo ali nakup, količino, uro oddaje, omejitve in rok izvršitve. Zaledna pisarna ponovno preveri zakonske omejitve in podpis naročila v skladu z omejitvami. V primeru, da naročilo presega limit upravitelja in ta še ni dal naročila v podpis direktorju, potem to naredi referentka v zaledni pisarni.

3. Ko je naročilo v skladu s pravilnikom, zaledna pisarna za tuje trge procesira naročilo tako, da po faksu pošlje naročilo BPD, ki kupuje in prodaja VP v imenu sklada. V primeru nakupa ali prodaje na domačem trgu je naročilo procesiral upravitelj že v točki ena.

4. Konec dneva ob 14.30 zaledna pisarna dobi obračune prodaj in nakupov VP od borzno posredniške družbe. Zaledna pisarna mora preveriti, da je obračun v okviru naročila oziroma da VP niso kupljeni po višji ceni, kot je navedeno na naročilu, ali da ni kupljeno oz. prodano več lotov, kot je naročeno. V primeru, da obračun ni skladen z naročilom, se pokliče na BPD in preveri, kaj je vzrok za neskladnost. Če se je napaka naredila na BPD, jo ta odpravi in pošlje nov obračun.

5. Kopija obračuna se dostavi upravitelju, ki ga ponovno preveri z naročilom. Preveri se, ali se obračun nanaša na pravi investicijski sklad, ali sta naročilo in obračun skladna in ali je obračun provizij pravi.

6. Ko je obračun dvakrat preverjen, se pravilno podpisan faksira na banko skrbnico, ki je v tem primeru Abanka. Hkrati se po elektronski pošti pošlje specifikacija vseh poslanih obračunov, ki jih mora banka skrbnica potrditi. Banka skrbnica tudi preveri, ali so na obračunih vsi potrebni podpisi.

7. Kasneje, ko se v banki skrbnici na podlagi prejetih obračunov ti tudi poknjžijo, referentka v zaledni pisarni preveri vse spremembe na določen dan. V primeru, da se pokažejo odstopanja od dejansko uresničenih poslov (knjiži se nakup namesto prodaja, količina ni pravilna ...), referentka javi napako, ki jo v računovodstvu popravijo.

8. Če je vse v redu oz. se napake odpravijo, mora zaledna služba preko elektronske pošte potrditi vknjižbe banki skrbnici.

9. Potrditev vknjižb je znak, da banka skrbnica lahko izračuna VEP za tisti dan, s čimer se zaključi proces naložbe.

4.5.3 Preveritev pravilnosti prikaza sistema notranjih kontrol in ocena njihovega delovanja

V tem koraku smo se morali prepričati, če prikazani diagram poteka dejansko prikazuje resničen potek procesa, kar smo storili tako, da smo opazovali odgovorne osebe za posamezno področje procesa skozi en primer obračuna nakupa in prodaje VP ter skozi en primer izplačila in vplačila investicijskih kuponov.¹⁶ Pri tem neskladnosti z diagramom poteka nismo ugotovili. Glede na to, da je PwC revizor omenjene DZU že vrsto let ter da so omenjene kontrole že več let enake in tudi vsako leto preizkušene (testirane), smo preverili, če je prišlo do morebitnih sprememb v procesih. Ker sprememb ni bilo, smo ocenili, da notranje kontrole, na katere se nameravamo zanašati, obstajajo in se izvajajo. Kot smo namreč videli na primeru, so kontrole pri procesu naložb ustrezno vzpostavljene, saj se vsaka naložba preveri vsaj trikrat (upravljavec, zaledna služba in banka skrbnica). Seveda je bilo v nadaljevanju potrebno tudi preveriti delovanje identificiranih kontrol na določenem vzorcu.

Nepravilnosti v sistemu delovanja notranjih kontrol nismo ugotovili, tako da bom ta korak izpustil in nadaljeval s postopkom preveritve delovanja vzpostavljenih notranjih kontrol.

4.5.4 Preveritev delovanja notranjih kontrol

Po seznanitvi z vzpostavljenostjo notranjih kontrol ter z dokumentiranjem ključnih procesov, sledi obvezna preveritev njihovega delovanja. Tudi tokrat bom za primer vzel proces naložbenja, ki sem ga predstavil skozi diagram poteka že v prejšnjih korakih.

Najprej smo morali skozi potek diagrama identificirati kontrole, ki jih bomo preverili. Prepričali smo se:

- a) ali je na naročilu podpisan Skrbnik premoženja, ki je preveril, da je naročilo v skladu z naložbeno politiko,
- b) ali je v primeru, da naročilo presega določen limit Skrbnika, podpisan tudi direktor,
- c) ali je na obračunu podpis vodje zaledne pisarne, ki jamči za pravilnost obračuna prejetega od BPD (pravilna cena, pravilna količina, pravilni VP),
- d) ali je na obračunu podpis referenta zaledne pisarne, ki pregleda pravilnost knjiženja banke skrbnice in potrdi vknjižbe v glavno knjigo,
- e) s ponovnim izračunom smo preverili usklajenost naročila in obračuna,

---

¹⁶ V diplomski nalogi sem prikazal samo diagram procesa naložbenja, enak postopek je veljal tudi za proces vplačil in izplačil investicijskih kuponov.

- f) na obračunu smo preverili ceno VP in uporabljen tečaj zamenjave, če je bila na obračunu tuja valuta.

Pred preveritvijo kontrol smo morali še določiti velikost vzorca, ki ga bomo preverili. Metodologija PwC daje v skladu z MSR 530¹⁷ naslednje smernice glede velikosti vzorca (PwC Audit Guide):

- a) če se kontrola izvaja enkrat letno, je potrebno preveriti en primer procesa,
- b) če se kontrola izvaja četrtletno, je potrebno preveriti dva primera procesa,
- c) če se kontrola izvaja mesečno, je potrebno preveriti od dva do pet primerov procesa,
- d) če se kontrola izvaja tedensko, je potrebno preveriti od pet do petnajst primerov procesa,
- e) če se kontrola izvaja dnevno, je potrebno preveriti 20, 30 ali 40 primerov procesa,
- f) če se kontrola izvaja večkrat dnevno, je potrebno preveriti 25, 30, 45 ali 60 primerov procesa.

Glede na to, da kontrola poteka v povprečju enkrat na dan in da v preteklosti ni bilo ugotovljeno pomanjkljivo izvajanje kontrol, smo se odločili za preveritev 30 primerov procesa, in sicer 15 prodaj in 15 nakupov VP. Pri tem velja omeniti, da referent v zaledni pisarni vodi elektronsko evidenco oddanih naročil in prejetih obračunov, ločeno za domače in tuje VP, s čimer sproti preverja realizacijo naročil. Vzorec za našo preveritev smo izbrali naključno, s pomočjo »random« funkcije v Excelu iz omenjene datoteke, ki so nam jih posredovali v DZU, tako da smo zagotovili, da je imel vsak obračun oz. naročilo enako možnost izbora.

4.5.5 Opredelitev obsega preverjanja podatkov na podlagi ugotovitev o učinkovitosti in zanesljivosti delovanja notranjih kontrol

Pri preveritvi zgoraj omenjenih kontrol nepravilnosti nismo ugotovili. Vseh 30 primerov naročil in obračunov je bilo popolnih z vsemi podpisi. Prav tako so bile pravilno izkazane vse količine in cene VP ter uporabljeni pravilni devizni tečaji pri preračunu nakupa ali prodaje VP v domačo valuto. Iz navedenega smo ocenili, da so nadzorne kontrole pri naložbenju Vzajemnega sklada X ustrezno vzpostavljene in da delujejo pravilno.¹⁸

V skladu z Metodologijo PwC obstajajo 3 nivoji zaupanja v notranje kontrole, kar se izrazi v večjem ali manjšem obsegu preveritve podatkov (PwC Audit guide):

- a) **visoko zaupanje** (pri pregledu nismo ugotovili nepravilnosti oz. pomanjkljivosti),
- b) **srednje zaupanje** (ugotovili smo določene pomanjkljivosti bodisi v vzpostavljenosti bodisi v delovanju notranjih kontrol) in
- c) **nizko zaupanje** (ugotovili smo bistvene pomanjkljivosti v delovanju notranjih kontrol, zato se na njih ne moremo zanesti).

---

¹⁷ MSR 530 – Revizijsko vzorčenje in drugi izbirni postopki preizkušanja.

¹⁸ Skozi vse faze sem predstavljal le proces naložbenja. Poleg tega smo na enak način preverili tudi proces vplačil in izplačil enot premoženja.

Tabela 2: Povezanost zaupanja v kontrole in potrebnega obsega podatkov

Zaupanje v kontrole	Potreben obseg preveritve podatkov
visoko	nizek ali srednji
srednje	srednji ali visoki
nizko	visoki

Vir: Pwc Audit Guide, 2007

V našem primeru nismo ugotovili nepravilnosti oz. pomanjkljivosti, zato je bila stopnja našega zaupanja v notranje kontrole **visoka**. Na podlagi metodologije smo imeli na izbiro, ali bomo opravljali nizek ali srednji obseg preveritve podatkov finančnih naložb. V sklopu načrtovanja revizije je bilo vrednotenje in izkazovanje naložb opredeljeno kot ključno tveganje pravilnosti izkazovanja finančnih izkazov Vzajemnega sklada X, zato smo izbrali **srednji obseg** preveritve podatkov, ki sestavljajo finančne naložbe Vzajemnega sklada X. Način preveritve podatkov, ki sestavljajo finančne naložbe Vzajemnega sklada X, predstavljam v nadaljevanju.

4.6 Preveritev podatkov, ki sestavljajo računovodske izkaze Vzajemnega sklada X

Po tem ko smo se v predhodni reviziji prepričali v vzpostavljenost in delovanje notranjih kontrol, smo se v zaključni reviziji osredotočili na preveritev podatkov. Najprej se bom osredotočil na bilanco stanja, za tem pa na izkaz poslovnega izida.

4.6.1 Preveritev podatkov, ki sestavljajo bilanco stanja

Zaradi specifičnega poslovanja vzajemnih skladov je potrebno posebno pozornost pri revidiranju računovodskih izkazov vzajemnega sklada nameniti izkazovanju in vrednotenju naložb. Deloma smo se v pravilnost ureditve izkazovanja in vrednotenja naložb prepričali s preveritvijo kontrol, vendar smo morali v skladu z Mednarodnimi revizijskimi standardi in Metodologijo PwC opraviti še preveritev podatkov.

V bilanci stanja Vzajemnega sklada X za leto 2007 predstavlja postavka vrednostni papirji in inštrumenti denarnega trga 77 % celotne aktive. Skupaj z drugimi postavkami naložb pa znaša ta delež preko 85 %. Na podlagi tega dejstva smo razdelili predstavitev preveritve podatkov bilance stanja na naslednje postavke:

- a) Preverjanje podatkov postavk naložb,
- b) Preverjanje podatkov ostalih postavk aktivne strani bilance stanja,
- c) Preverjanje podatkov pasivne strani bilance stanja.

Ad. a) V zaključni reviziji smo opravili preveritev podatkov na dva naključno izbrana dneva ter na dan 31.12.2007, kakor zahteva Sklep o podrobnejši obliki, najmanjšem obsegu ter vsebini revizijskega pregleda (2007). Dva naključno izbrana datuma smo izbrali tako, da smo od DZU pridobili datoteko z vrednostmi VEP in izbrali dva datuma, kjer se je vrednost VEP-a najbolj

spremenila. Menili smo namreč, da je v teh dveh datumih največja verjetnost morebitnih napak. V nadaljevanju bom predstavil opravljene postopke skozi že predstavljene revizijske cilje.

1. Obstoj finančnih naložb

Obstoj in lastništvo finančnih naložb smo preverili tako, da smo od DZU pridobili portfelj vzajemnega sklada na vse tri datume, kjer so prikazane vse naložbe vzajemnega sklada, skupaj s količino lotov in ceno posameznega vrednostnega papirja. Ta portfelj smo potem preverili z izpisom KDD¹⁹, ki »hrani« slovenske vrednostne papirje, ter z izpisom tuje banke, ki »hrani« tuje vrednostne papirje v imenu sklada. Ugotovili smo, da so vsi vrednostni papirji, izkazani v portfelju, z enako količino izkazani tudi v izpisih KDD in tuje banke, prav tako pa se je ujemalo stanje z analitično evidenco naložb sklada. Kot revizijski dokaz, smo shranili dokumentacijo o naložbah portfelja sklada in izpisa KDD in tuje banke. Z neodvisno potrditvijo izkazanih naložb smo pridobili dovolj visoko zagotovilo, da smo se prepričali v obstoj finančnih naložb Vzajemnega sklada X.

2. Pravice in dolžnosti, ki izhajajo iz finančnih naložb

Ta revizijski cilj zahteva od revizorja, da preveri, katere pravice izhajajo iz posamezne naložbe. Ker Vzajemni sklad X vlaga predvsem v delnice in obveznice, so pravice, izhajajoče iz teh naložb, dividende in obresti. Zato smo pridobili vsa obvestila o izplačilu dividend, ki jih DZU posreduje banka skrbnica, in preverili stanje z analitičnimi evidencami ter s prihodki, ki izhajajo iz izplačila dividend in obresti. Morebitna dolžnost, izhajajoča iz naložb vzajemnega sklada, bi lahko bila zastava vrednostnih papirjev, česar pa vzajemni sklad ni imel, kar smo preverili z izpisom KDD in tuje banke.

3. Dogajanje v okviru finančnih naložb

Ta revizijski cilj smo preverili tako, da smo od DZU pridobili za tiste 3 mesece, v katerem je bil naključno izbran dan, kopije poročil, ki jih DZU pošilja Agenciji. Iz teh poročil (gre za IS/M obrazce) so razvidna vsa dogajanja v okviru finančnih naložb, predvsem gre tu za nakupe in prodajo vrednostnih papirjev. Na tej podlagi smo v skladu z Metodologijo PwC (srednji obseg preveritve podatkov) izbrali 10 največjih nakupov in prodaj vrednostnih papirjev, za katere smo zahtevali vso dokumentacijo in preverili obračune nakupov in prodaj z dnevnikom knjiženja, s čimer smo se prepričali v pravilnost evidentiranja in knjiženja finančnih naložb. Za potrditev pravilnosti časovnega preseka izkazanih prihodkov in odhodkov smo preverili pravočasnost knjiženja obračunov nakupov in prodaj vrednostnih papirjev, glede na datum obračuna transakcije. Časovni presek smo preverjali tudi s primerjavo stanja naložb v portfelju vrednostnih papirjev in ponovnim obračunom izvršenih transakcij na revidirane datume.

---

¹⁹ KDD je kratica za Klirinško – depotno družbo.

4. Popolnost izkazovanja finančnih naložb v računovodskih izkazih

Popolnost izkazovanja finančnih naložb smo preverili tako, da smo primerjali portfelj vzajemnega sklada, s stanjem v glavni knjigi, bilanci stanja in analitičnimi evidencami. Seštevku vseh kontov naložb je moral biti enak seštevku portfelja ter ta enak seštevku vseh naložb v bilanci stanja. Kot revizijski dokaz, smo shranili izpiske iz glavne knjige ter analitične evidence. S tem smo dobili visoko zagotovilo, da so vse finančne naložbe izkazane v računovodskih izkazih.

5. Vrednotenje in merjenje finančnih naložb

Preveritev vrednotenja in merjenja finančnih naložb v vrednostne papirje, ki **kotirajo** na organiziranem trgu vrednostnih papirjev, smo opravili tako, da smo na vse tri datume naključno izbrali pet vrednostnih papirjev in preverili vrednotenje v analitičnih evidencah z dejanskimi tečaji vrednostnih papirjev na tisti dan. Za primerjavo smo uporabili tečajnico Ljubljanske borze za slovenske vrednostne papirje ter Bloombergovo tečajnico za tuje vrednostne papirje. Razlog za izbiro tako majhnega vzorca je v tem, da poteka vrednotenje vrednostnih papirjev avtomatsko, zato smo za preveritev te avtomatske kontrole uporabili interne IT strokovnjake revizijske hiše PwC, ki so preverili delovanje avtomatskega vrednotenja (to je bilo opravljeno v okviru testa kontrol), kar je zmanjšalo potreben obseg preveritve podatkov na najnižji nivo, kar je pomenilo, da smo naključno izbrali in pregledali pet vrednostnih papirjev. Pri vrednostnih papirjih, ki **ne kotirajo** na organiziranem trgu vrednostnih papirjev, smo pridobili revidirane knjigovodske vrednosti s strani izdajatelja delnic na dan 31.12.2007. V primeru, da teh nismo pridobili, smo za preveritev uporabili nerevidirano knjigovodsko vrednost delnice. Knjigovodsko vrednost delnice smo primerjali z nakupno vrednostjo, ugotovili, katera je nižja, in jo primerjali s tisto, ki je uporabljena pri vrednotenju delnice v portfelju. Napak pri tem nismo odkrili.

6. Predstavitev in razkritje finančnih naložb

Ustreznost predstavitve in razkritja finančnih naložb smo preverili v Letnem poročilu Vzajemnega sklada X. V izkazu premoženja, ki mora biti priložen v letnem poročilu sklada, smo preverili, ali so razkriti vsi vrednostni papirji ter ali so vrednoteni po enaki ceni, kot v glavni knjigi. Prav tako smo preverili, ali so bili razkriti večji nakupi in prodaje vrednostnih papirjev v obračunskem letu ter ali so bili razkriti pravilno (količina in cena pri nakupu oziroma prodaji). Preverili smo tudi, ali računovodske usmeritve vsebujejo ustrezno predstavitev finančnih naložb. V vseh omenjenih postopkih nepravilnosti nismo ugotovili.

4.6.2 Preverjanje podatkov ostalih postavk aktive bilance stanja

Poleg revidiranja finančnih naložb, ki sestavljajo več kot 85 % aktive, smo v skladu z Metodologijo PwC preverili tudi ostale postavke, tudi tiste, ki so bili pod izračunano pomembnostjo za Vzajemni sklad X.

Terjatve Vzajemnega sklada X so na vse tri revidirane datume v veliki večini sestavljale terjatve za dividende in terjatve za obresti (v bilanci stanja na dan 31.12.2007 so bile izkazane samo terjatve za obresti). Kot dokaz obstoja, smo pridobili obvestila o izplačilih dividend od banke skrbnice in obračune obresti od bank, kjer je imel Vzajemni sklad X depozite. Preverili smo usklajenost analitičnih evidenc z glavno knjigo ter z bilanco stanja, da smo se prepričali o popolnosti izkazanih terjatev ter o vrednotenju in merjenju le-teh. Prav tako smo preverili ustreznost predstavitve in razkritja terjatev v letnem poročilu.

Postavko **denarna sredstva** smo preverili z neodvisnimi potrditvami izkazanih stanj od bank. V primerih, ko banke niso na našo prošnjo pravočasno poslale potrditev, smo pridobili bančne izpiske na revidirane datume in jih primerjali s stanjem v evidencah sklada. Poleg tega smo preračunali stanja na deviznih računih v evrska stanja, da bi se prepričali o pravilnosti preračuna. Ker je preračunavanja avtomatsko, je le-to preveril tudi IT strokovnjak v sklopu preveritve avtomatskih kontrol. Pretvorbo iz tujih valut v domačo smo preverjali tudi v sklopu preveritve naložb.

Postavko **dani depoziti** smo preverili s tem, da smo pridobili neodvisne potrditve od bank, s čimer so potrdile navedeno stanje depozitov. Od DZU smo zahtevali tudi pogodbe o depozitih ter ostalo dokumentacijo (izplačila ter vplačila denarja) ter preverili razkritja v letnem poročilu, s čimer smo izpolnili vse revizijske cilje.

Postavka **aktivne časovne razmejitve** je predstavljala zanemarljiv znesek (na dan 31.12.2007 3.398 EVR), zato smo preverili samo usklajenost analitičnih evidenc z letnim poročilom ter preverili upravičenost oblikovanja aktivnih časovnih razmejitev.

4.6.3 Preverjanje podatkov pasive bilance stanja

98,53 % obveznosti do virov sredstev Vzajemnega sklada X (glej Prilogo 1) predstavlja postavka **obveznosti do naložbenikov v enote premoženja**, kar lahko v grobem razumemo kot kapital vzajemnega sklada. Poleg procesa naložbenja Vzajemnega sklada X, ki sem ga podrobno opisal v sklopu preveritve notranjih kontrol, smo v predhodni reviziji preverjali tudi notranje kontrole pri procesu vplačil in izplačil enot premoženja, od česar je odvisno, ali se obveznosti do naložbenikov pravilno izkazujejo. Pri tem smo pridobili visoko stopnjo zaupanja v notranje kontrole pri omenjenem procesu, saj nismo ugotovili nepravilnosti oziroma pomanjkljivosti. V poglavju 3.3.4 je obrazložena struktura postavke obveznosti do naložbenikov v enote premoženja. Tam lahko vidimo, da je prva postavka nominalna vrednost vplačanih enot

premoženja. Ker je to edina postavka, kjer lahko teoretično pride do napake, saj referenti vpisujejo komitente in število kupljenih in prodanih točk v sistem ročno, smo to postavko preverili na vse tri revidirane datume. To smo storili tako, da smo vrednost konta nominalna vrednost vplačanih enot premoženja v glavni knjigi **ponovno izračunali** na podlagi podatkov o vplačilih v sklad. Pridobili smo podatke o številu enot na dan T +1 od banke skrbnice in to vrednost pomnožili z nominalno vrednostjo točke. S tem smo se prepričali v pravilnost izkazovanja te postavke. Ker se vrednost ostalih treh postavk (vplačani presežek enot premoženja, preneseni čisti dobiček ter nerazdeljeni dobiček) izračunava avtomatsko, je to avtomatsko kontrolo preveril IT strokovnjak, skupaj z vodjo revizije, ki mu je dala navodila, kaj preveriti. Dodatno se ostale tri postavke preverijo v okviru preveritve ČVS in VEP (vrednost ČVS je namreč enaka vrednosti postavke obveznosti do naložbenikov v enote premoženja). Velja dodati, da je možnost napake pri vrednotenju ČVS in VEP majhna, saj dnevno bdi nad temi podatki banka skrbnica, prav tako pa vsak posamezni vlagatelj, ki je vložil denar v omenjeni sklad. Poleg tega mora biti aktiva in pasiva bilance stanja vseskozi uravnotežena in če bi prišlo do napake, bi se to takoj opazilo.

Postavka **poslovne obveznosti** je na dan 31.12.2007 znašala 270.380 EVR, od tega so 256.794 EVR znašale obveznosti za prejete predujme za prodajo investicijskih kuponov. Na omenjenem kontu so knjižena prejeta, vendar še ne konvertirana vplačila v sklad. Na dan 31.12.2007 so ta vplačila znašala 256.794 EVR. Pridobili smo zbirne izpise vplačil na dan 28.12. ter 31.12.2007 in preverili usklajenost z BB. Ostale obveznosti so predstavljale obveznosti do DZU iz naslova upravljalvske in vstopne provizije ter obveznosti do banke skrbnice iz naslova skrbniške provizije. Vse omenjene obveznosti smo preverili s ponovnim izračunom. Nepravilnosti v okviru pregleda poslovnih obveznosti nismo ugotovili.

Postavka **pasivne časovne razmejitev** je, podobno kot postavka aktivne časovne razmejitev, predstavljala zanemarljiv znesek (na dan 31.12.2007 3.583 EVR), zato smo preverili le usklajenost analitičnih evidenc z letnim poročilom ter preverili upravičenost in popolnost oblikovanja aktivnih časovnih razmejitev.

4.6.4 Preveritev podatkov iz izkaza poslovnega izida

Revidiranje podatkov izkaza je precej povezano s preizkušanjem podatkov bilance stanja, saj prihodki in odhodki nastajajo v povezavi s sredstvi in obveznostmi. Metodologija PwC zahteva od revizorja, da se po preveritvi kontrol in odločitvi o tem, koliko se bo zanašal na kontrole, odloči, ali bo opravil preveritev podatkov s **preveritvijo podrobnosti** (*»test of details«*) ali s **štiristopenjskim analitičnim postopkom** (*»4 step analytical approach«*). V večini primerov je bolj primerna preveritev podrobnosti, saj zagotavlja večjo mero zaupanja v pravilnost izkazanih stanj. V določenih primerih in ob določenih pogojih pa je primernejši štiristopenjski analitični postopek. Eden izmed teh primerov je preveritev podatkov izkaza poslovnega izida Vzajemnega sklada X, saj gre za veliko količino knjižb, ki se knjižijo avtomatsko, in preveritev podrobnosti ne bi nudila dovolj velikega zaupanja, saj ne bi pokrili dovolj velikega salda prihodkov in

odhodkov. Bistveni pogoj za izvedbo štiristopenjskega analitičnega postopka je tudi ta, da je zaupanje v notranje kontrole visoko (če je srednje oz. nizko, je nujna preveritev podrobnosti), hkrati pa ta postavka ne sme biti identificirana kot ključno tveganje. Predpogoj za nadaljnje postopke je bil pregled notranjih avtomatskih kontrol, ki so jih opravili računalniški strokovnjaki v predhodni reviziji, vendar ga v sklopu preveritve notranjih kontrol nisem podrobneje predstavljal. V nadaljevanju sledi preveritev izkazanih prihodkov in odhodkov, v okviru česar bom predstavil tudi štiristopenjski analitični postopek.

a) Preveritev izkazanih prihodkov

Prihodke od obresti in dividend smo preverili že v okviru preizkušanja finančnih naložb. Istočasno, ko smo se prepričali o obstoju ter o pravicah in dolžnostih, ki izhajajo iz finančnih naložb, smo namreč tudi preverili prihodke, povezane s temi pravicami. To smo storili s primerjavo dnevnika knjiženja na našem vzorcu z obvestili o izplačilu dividend in obračuni obresti, s čimer smo preverili pravilnost in popolnost knjiženja. Pridobili in preverili smo depozitne pogodbe in obvestila o izplačilu dividend. Poleg tega smo ti skupini odhodkov preverili tudi z neodvisnim analitičnim postopkom.

Drugi finančni prihodki predstavljajo pomemben delež v strukturi prihodkov. Nastajajo zaradi pozitivnih tečajnih razlik. Knjiženje le-teh poteka avtomatsko, zato nismo opravili preveritve podatkov, ampak smo v skladu z metodologijo opravili neodvisni analitični test.

Iztržene dobičke pri naložbah smo preverili v okviru testa 10-ih največjih prodaj, ki smo ga opravili, da smo se prepričali v dogajanje okoli finančnih naložb. Test smo opravili tako, da smo ponovno izračunali razliko med prodajno in nakupno vrednostjo teh vrednostnih papirjev in jo primerjali s tisto, knjiženo na kontu iztrženih dobičkov. Nepravilnosti pri tem nismo ugotovili.

Neiztrženi dobički pri naložbah predstavljajo v primeru Vzajemnega sklada X skoraj polovico vseh prihodkov. Razlog je v tem, da je v letu 2007 Vzajemni sklad X posloval zelo uspešno, zaradi ugodnih razmer na trgih, kamor vlaga. Pri tem sklad teh naložb ni prodal, saj bi bila sicer višja postavka iztrženi dobički pri naložbah. Knjiženje neiztrženih dobičkov je avtomatsko in poteka dnevno, zato je tudi to kontrolo preveril IT strokovnjak PwC, ki je ugotovil, da sistem deluje brez napak. Dodatno smo se prepričali v pravilnost izkazanih stanj z analitičnim testom.

b) Preveritev izkazanih odhodkov

Odhodke v zvezi z DZU in banko skrbnico smo preverili na več načinov. Pridobili smo konto kartice obeh skupin odhodkov, kjer smo videli knjiženje po dnevih. Primerjali smo tudi končno vsoto odhodkov po konto kartici z vsoto v izkazu uspeha. Poleg tega smo na 3 revidirane datume ponovno opravili neodvisen izračun upravljalvske in skrbniške provizije in ga primerjali s konto kartico, kjer je bil viden izračun obeh provizij s strani DZU. Ker knjiženje poteka avtomatsko, ga je preveril tudi računalniški strokovnjak.

Drugi finančni odhodki so, podobno kot drugi finančni prihodki, posledica tečajnih razlik valut, v katerih ima sklad naložbe. Tudi tu je glavno vlogo pri preverjanju imel računalniški strokovnjak, ki je preveril pravilnost in celovitost sistema. Poleg tega smo se prepričali v pravilnost izkazanih stanj tudi s pomočjo analitičnega testa.

Iztržene in neiztržene izgube pri naložbah smo preverili na popolnoma enak način, kot iztržene in neiztržene dobičke pri naložbah, zato razlage postopkov ne bom ponavljal. Vse ostale skupine odhodkov, kot so odhodki revidiranja in odhodki v zvezi z obveščanjem naložbenikov, so bile pod pomembnostjo, vendar smo jih v skladu z metodologijo za vzajemne sklade vseeno pregledali. To pa tudi ni bilo težko, saj sta se obe omenjeni skupini odhodkov nanašali na le nekaj transakcij.

4.6.5 Potek štiristopenjskega analitičnega postopka

Štiristopenjski analitični postopek za prihodke in odhodke vzajemnega sklada je potekal v štirih fazah: v prvi fazi smo oblikovali neodvisna pričakovanja vrednosti na pomembnih kontih prihodkov in odhodkov, v drugem koraku smo ugotovili dejanska stanja na kontih, v tretjem koraku smo določili dovoljeno odstopanje naših pričakovanj od dejanskih stanj na kontih (izbrali smo mejo 10 %). V zadnjem koraku smo morali pridobiti pojasnila od DZU za tiste konte, kjer so se dejanska stanja razlikovala od naših pričakovanj za več kot 10 %. Najpomembnejša je prva faza, kjer je potrebno čim bolj natančno in logično predvideti vrednosti na kontih. Pričakovane vrednosti na kontih se določijo na podlagi izkušenj in vrednosti na kontih iz preteklih let, ob upoštevanju pomembnih poslovnih dogodkov tekočega leta. Prav tako je potrebno v obzir vzeti stanje na trgu in ga aplicirati na vzajemni sklad (PwC Audit Guide).

4.7 Izdaja revizorjevega poročila in ostali revizorjevi postopki pri reviziji Vzajemnega sklada X

Revizorjevo poročilo je končni izdelek revidiranja vzajemnega sklada. V gospodarskih družbah se običajno izda le Mnenje o računovodskih izkazih, medtem ko Stališče 7 Inštituta za revizijo pri vzajemnih skladih zahteva izdajo sedmih poročil, ki sem jih naštel v poglavju 3.8. Primer vsakega od poročil je prikazan v **Prilogah od 4 do 10**. Postopke, ki jih mora opraviti revizor, da si lahko ustvari **mnenje o računovodskih izkazih**, sem predstavil v prejšnjih poglavjih. **Posebno mnenje za potrebe obveščanja javnosti** se izrazi kot mnenje o revidiranem letnem poročilu kot celoti vseh pregledanih področij, zato za omenjena dva izmed naštetih mnenj, ne bom posebej prikazoval postopkov, ki privedejo do oblikovanja mnenja, bom pa v spodnjih poglavjih predstavil postopke preveritve, potrebne za izdajo vseh ostalih revizorjevih mnenj.

4.7.1 Postopki preveritve usklajenosti naložb Vzajemnega sklada X z ZISDU

Usklajenost naložb vzajemnega sklada z ZISDU-1 smo preverili tako, da smo od DZU pridobili portfelj sklada na tri revidirane datume ter ga primerjali s prospektom sklada (prospekt je bil pregledan in odobren s strani Agencije), kjer je natančno opisano, kam in v kakšnih razmerjih lahko vzajemni sklad, se pravi DZU v njegovem imenu, vlaga. Deloma smo se v usklajenost naložb prepričali s preveritvijo kontrol, kar sem opisal v poglavju 4.5.4. Pregledovali smo strukturo portfelja, ki ga ima vzajemni sklad v lasti, konkretnije, koliko ima vzajemni sklad naložb v depozite, koliko v delnice, ki kotirajo, koliko v delnice, ki ne kotirajo na trgu vrednostnih papirjev, itd. Ker je Vzajemni sklad X tudi geografsko omejen, smo tudi preverili, če res vlaga odstotek, določen v prospektu, v regijo, kamor mora.

4.7.2 Postopki preveritve vrednosti enote premoženja sklada Vzajemnega sklada X

Navodilo 4 v 8. členu zahteva od revizorja, da izbere dva datuma poleg 31. decembra, na katera bo preverjal pravilnost izračunane VEP. Prav tako nalaga revizorju izbiro takih datumov, kjer je verjetnost napake večja. Način izbora dva preostalih datumov sem prikazal že v poglavju 4.6.1, kjer sem tudi obrazložil, da smo izbrali dva datuma v dveh različnih mesecih, kjer je bila sprememba VEP največja. Način izračuna VEP sem prikazal v poglavju 2.2. V skladu z Navodilom 4 smo tako na vse tri revidirane datume ponovno, neodvisno, izračunali ČVS ter potem še VEP in naš izračun primerjali s tistim od banke skrbnice in s tistim, objavljenim na spletnih straneh vzajemnega sklada. Pri tem velja poudariti, da pravilnost izračuna VEP temelji na pravilnosti podatkov v bilanci stanja, zato smo se pred temi izračuni morali prepričati v pravilnost podatkov v bilanci stanja.

4.7.3 Postopki preveritve izpolnjevanja pravil o obvladovanju tveganj Vzajemnega sklada X

Tudi tu mora revizor ravnati v skladu z Navodilom 4, ki od njega zahteva, da:

- a) preveri obstoj in veljavnost internega akta sklada, ki ga je za namene obvladovanja tveganj predpisal upravljavec, ter njegove morebitne spremembe,
- b) preveri, ali je z vsemi spremembami pravil o obvladovanju tveganj seznanjena tudi Agencija,
- c) preveri za vsako vrsto naložb na vse 3 revidirane datume ali vzajemni sklad:
  1. izvaja predvidene postopke in metode ugotavljanja in merjenja tveganj,
  2. izvaja ukrepe oziroma postopke, s katerimi obvladuje predvidena tveganja, in
  3. spremlja izvajanje teh ukrepov.

Pridobili smo Načrt za obvladovanje tveganj Vzajemnega sklada X in ugotovili, da se ni spremenil od zadnje revizije, ki jo je opravljal PwC. Poleg tega se je vodja revizije z intervjuji prepričal, na kakšne načine DZU izvaja ukrepe in postopke glede obvladovanja tveganj. Dodatno

smo se prepričali v izpolnjevanje pravil o obvladovanju tveganj v okviru celovitega pregleda finančnih naložb omenjena sklada. Glede na vse pridobljene informacije smo dobili dovolj visoko zagotovilo, da Vzajemni sklad X izpolnjuje pravila o izpolnjevanju tveganj in izdali pozitivno mnenje.

4.7.4 Postopki preveritve popolnosti obvestil in poročil

Pri tem postopku gre za preveritev pravilnosti in popolnosti obvestil in poročil, ki jih mora DZU v imenu vzajemnega sklada mesečno pošiljati Agenciji, ter obvezna sporočila javnosti v skladu z zahtevami ZISDU-1. Med pomembnejše obrazce, ki jih mora DZU pošiljati Agenciji, sodijo (Uradni list RS, št. 126/04):

- a) Obrazec VS/VEP: Poročilo o vrednosti in spremembi vrednosti enote premoženja vzajemnega sklada na obračunski dan,
- b) Obrazec IS/M-1: Agregatni mesečni prikaz strukture sredstev investicijskih skladov,
- c) Obrazec IS/M-2a: Mesečni prikaz strukture in spremembe naložb investicijskega sklada v vrednostne papirje in instrumente denarnega trga, s katerimi se trguje na organiziranem trgu vrednostnih papirjev,
- d) Obrazec IS/M-2b: Mesečni prikaz strukture in spremembe naložb investicijskega sklada v enote premoženja oziroma delnice investicijskih skladov,
- e) Obrazec IS/M-2g: Mesečni prikaz naložb in spremembe naložb investicijskega sklada po poslih, sklenjenih zunaj organiziranih trgov finančnih instrumentov oziroma denarnih trgov.

Pošiljanje teh obrazcev Agenciji je odvisno od tega, ali vzajemni sklad vsebuje naložbe, ki jih je potrebno poročati na posameznem obrazcu. Če npr. vzajemni sklad ne vlaga v naložbe izven organiziranega trga vrednostnih papirjev, potem mu tudi ni potrebno pošiljati Agenciji Obrazca IS/M-2g.

V sklopu postopkov preveritve smo tako preverili, ali DZU pošilja vse potrebne obrazce Agenciji in ali jih pošilja pravočasno. Nato smo izbrali vzorec petih poročil za vse zgoraj opisane obrazce. Poleg mesecev, ki vsebujejo 3 izbrane revidirane datume, smo dodatno preverili še pravilnost podatkov v obrazcih za dva druga meseca. Potem smo preverili njihovo usklajenost z bilanco stanja in portfeljem vzajemnega sklada, s čimer smo se prepričali v pravilnost in popolnost omenjenih poročil.

4.7.5 Postopki preveritve popolnosti seznama povezanih oseb

V skladu z zahtevami Navodila 4 sta partner PwC in vodja revizije za izdajo mnenja glede popolnosti povezanih oseb že v predhodni reviziji opravila razgovor s poslovodstvom DZU, s čimer sta se seznanila s postopki, ki jih poslovodstvo opravlja, da zagotavlja popolnost seznama povezanih oseb. Poleg tega smo v zaključni reviziji pridobili seznam povezanih oseb na vse tri revidirane datume ter izpis vseh nakupov in prodaj vrednostnih papirjev med povezanimi osebami. Vodja revizije je zopet na podlagi seznama in izpisov opravil razgovor s

poslovodstvom, da bi se prepričal o ozadju sklenjenih poslov in preveril morebitne sumljivosti (Vrečar, 2004, str. 40).

SKLEP

Kot sem pojasnil že v uvodu, sodijo vzajemni skladi med najbolj kontrolirane inštitucije v svetu ekonomije, kar je posledica pomembne vloge, ki jo igrajo za vse varčevalce, ki zaupajo svoje življenjske prihranke v upravljanje DZU-ju določenega vzajemnega sklada. Zelo pomembno vlogo pri kontroliranju poslovanja skladov ima revizor, ki revidira računovodske izkaze vzajemnega sklada, vključno z notranjimi kontrolami DZU in na podlagi preveritev izda revizijsko mnenje, ki mu naložbeniki (vlagatelji) zaupajo. Zato je zelo pomembno, da revizor opravi svoje delo vestno, strokovno ter nepristransko.

Revizijo Vzajemnega sklada X smo opravili v skladu z Mednarodnimi standardi revidiranja in Metodologijo revizijske družbe PricewaterhouseCoopers d.o.o.. V nadaljevanju povzemam bistvene postopke, ki smo jih opravili.

Delo smo začeli že pred odhodom na »teren«, saj smo se morali vsi člani tima seznaniti s poslovanjem Vzajemnega sklada X, pregledati delo preteklih revizij in spoznati notranje okolje DZU. Vodja in partner družbe sta določila ključna tveganja pri poslovanju vzajemnega sklada ter se odločila, da bomo preverjali notranje kontrole in se tudi zanašali na njih. V predhodni reviziji smo se zato člani tima najprej seznanili z notranjimi kontrolami in določili ključne procese pri poslovanju Vzajemnega sklada X. Po našem mnenju sta bila ključna procesa, ki smo ju morali preveriti, proces naložbenja (prodaja in nakup VP) in proces nakupa in prodaje točk vlagateljev Vzajemnega sklada X. V sklopu preveritve delovanja notranjih kontrol nepravilnosti oz. pomanjkljivosti nismo opazili, zato smo delovanje notranjih kontrol Vzajemnega sklada X ocenili kot uspešno in sklenili, da smo pridobili visoko stopnjo zaupanja v notranje kontrole.

V zaključni reviziji smo najprej opravili test kontrol za obdobje, ki ga v predhodni reviziji še nismo preverili (zadnja dva meseca leta 2007), da smo pridobili zaupanje v delovanje kontrol skozi celotno leto. Kasneje smo se posvetili preveritvi podatkov, ki sestavljajo računovodske izkaze. V skladu z Navodilom 4 Inštituta za revizijo smo morali vse revizijske postopke preveritve podatkov opraviti na tri različne datume. Največ pozornosti smo namenili preveritvi postavk naložb, ki so sestavljale več kot 95 % aktive bilance stanja Vzajemnega sklada X. Preverili smo tudi ostale postavke aktivne strani bilance stanja. Pri pasivni strani bilance stanja smo največ pozornosti namenili preveritvi postavke obveznosti do naložbenikov v enote premoženja, kjer smo se v veliki meri zanašali na avtomatske kontrole, ki so jih preverili naši računalniški strokovnjaki. Prav tako smo se v veliki meri zanašali na preveritev avtomatskih kontrol tudi pri Izkazu uspeha Vzajemnega sklada X, kar smo v skladu z metodologijo podkrepili z neodvisnimi analitičnimi testi, ki so pri nekaterih postavkah nadomestili test podrobnosti. Pri preveritvi podatkov, ki sestavljajo računovodske izkaze Vzajemnega sklada X, nepravilnosti nismo ugotovili.

Po vseh opravljenih postopkih, ki sem jih opisal v diplomski nalogi, smo izdali pritrdilna mnenja pri vseh revizorjevih poročilih. Prepričani smo namreč bili, da računovodski izkazi Vzajemnega sklada X prikazujejo pošteno in pravilno sliko, saj pri opravljenih postopkih nismo ugotovili bistveno pomembnih napak, ki bi lahko vplivale na mnenje bralca računovodskih izkazov.

Omenjeni sklad je le eden izmed skladov, ki smo jih revidirali (preverjajo se namreč vsi skladi DZU hkrati), izbral pa sem ga zato, ker sem bil sam zadolžen za opravo večine postopkov. Seveda sem imel pomoč izkušenejših članov tima, ki so me vodili skozi celoten postopek revidiranja. Če primerjam revidiranje vzajemnega sklada in revidiranje gospodarske družbe, menim, da je na splošno, v večini primerov bolj zanimivo revidiranje gospodarskih družb, saj obstaja večja verjetnost napak v gospodarskih družbah, zato je revidiranje gospodarskih družb večinoma razburljivejše. Vzajemni skladi so namreč močno regulirani s strani Agencije, dnevno bdi nad podatki tudi banka skrbnica, prav tako v računovodskih izkazih vzajemnih skladov praktično ni računovodskih ocen, zalog in drugih računovodskih postavk, ki so v gospodarskih družbah prisotne in katerim je potrebno posvetiti več pozornosti. V vzajemne sklade vlaga veliko ljudi, zato ni moč dovolj poudariti pomena reguliranja in vseh kontrolnih postopkov na vseh ravneh, saj bi bilo v primeru napake oškodovanih veliko ljudi. Zato je res pomembno, da se tudi revizija opravi vestno, pošteno in z dovoljšnjo mero skepticizma, kar smo po mojem mnenju opravili pri revidiranju računovodskih izkazov Vzajemnega sklada X.

LITERATURA IN VIRI

1. Arens, A., Elder, R. & Beasley, M. (2005). *Auditing and assurance services: an integrated approach (10th ed.)* Upper Saddle River: Pearson / Prentice Hall.
2. Besley, S. & Brigham, E. (2003). *Principles of finance (2nd ed.)* South Melbourne: South Western / Thomson Learning.
3. Bodie, Z., Kane, A. & Marcus A. (2005). *Investments (6th ed.)* Boston: McGraw-Hill Irwin.
4. Dimovski, V. (1995). Upravljanje investicijskih skladov. *Slovenska ekonomska revija*, št. 46, str. 113.
5. Dimovski, V. & Gregorič, A. (2000). *Temelji Bančništva*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
6. Hayes R., Dassen, R., Schilder A. & Wallage, P. (2005). *Principles of auditing: an introduction to international standards on auditing (2nd ed.)* Harlow: Prentice Hall/Financial Times.
7. *Kodeks poklicne etike zunanjih revizorjev*. (1994). Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
8. Letno poročilo Vzajemnega sklada X za leto 2007. (2007). Ljubljana.
9. Menard, V., Mahnič, M., Dobnik, D. & Nemeč, A. (1994). *Revidiranje notranjih kontrol podjetja*. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
10. Mramor, D. (2000). *Trg kapitala v Sloveniji: prikazi, analize, mnenja*. Ljubljana: *Gospodarski vestnik*.
11. Mednarodni standardi revidiranja, Slovenski inštitut za revizijo (prevod), 2005.
12. *Navodilo 2 Revizorjevi postopki pri revidiranju letnega poročila družbe za upravljanje*. (2004). Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
13. *Navodilo 4 Revizorjevi postopki pri revidiranju letnega poročila investicijskega sklada*. (2005). Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
14. Odar M. (2007a). Gradivo za izobraževanje za predmet Revizija: Vrste in namen revizij. Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
15. Odar M. (2007b). Gradivo za izobraževanje za predmet Revizija: Metodika revizijskega preverjanja notranjih kontrol. Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
16. Prohaska, Z. (1999). *Finančni trgi*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
17. *Provizije vzajemnih skladov v Sloveniji*. Najdeno dne 17. avgusta 2008 na spletnem naslovu <http://www.financna-tocka.si/provizije.php>.
18. *PwC Audit Guide*. (2007). New York: PricewaterhouseCoopers International Limited.
19. Revizijska dokumentacija družbe PricewaterhouseCoopers d.o.o. Ljubljana.
20. Ribnikar, I. (1999). *Monetarna ekonomija I (denar, finančne institucije in denarna politika)*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
21. Sharpe, W., Alexander, G. & Bailey, J. (1995) *Investments (5th ed.)* Englewood Cliffs: Prentice-Hall.
22. Sklep o letnem poročilu investicijskega sklada. (2006). *Uradni list RS*, št. 73/2006.

23. Sklep o podrobnejši obliki, najmanjšem obsegu ter vsebini revizijskega pregleda in poročila o revidiranju letnega poročila investicijskega sklada. (2007). *Uradni list RS* št. 31/2007.
24. Sklep o naložbah investicijskega sklada. (2003). *Uradni list RS*, št. 80/2003.
25. Slovenski računovodski standardi 2006. (2006). Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
26. *Stališče 7 Revidiranje letnega poročila investicijskega sklada*. (2005). Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
27. Taylor, D. & Glezen, G. (1996). *Revidiranje: zasnove in postopki*. Ljubljana: Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije.
28. Vrečar, M. (2005). *Revidiranje letnega poročila Vzajemnega sklada X*. Ljubljana: Slovenski inštitut za revizijo.
29. Zakon o davku na dodano vrednost (2006). *Uradni list RS*, št. 117/2006.
30. Zakon o davku od dobička od odsvojitve izpeljanih finančnih instrumentov. (2008). *Uradni list RS*, št. 65/2008.
31. Zakon o investicijskih skladih in družbah za upravljanje. (2007). *Uradni list RS*, št. 92/2007.
32. Zakon o revidiranju (2008). *Uradni list RS*, št. 65/2008.
33. Zakon o trgu finančnih instrumentov. (2007). *Uradni list RS*, št. 67/2007.
34. Zakon o trgu vrednostnih papirjev. (1994). *Uradni list RS*, št. 6/94.

PRILOGE

Prilog 1: Bilanca stanja Vzajemnega sklada X na dan 31.12.2007

(v EVR)	Pojasnilo	2007	%	2006	%
DENARNA SREDSTVA	1	211.919	1,11	4.365	0,39
Denarna sredstva na posebnem denarnem računu vzajemnega sklada		211.919	1,11	4.365	0,39
DEPOZITI PRI BANKAH IN POSOJILA	2	2.330.000	12,19	392.255	34,70
Dani depoziti z namenom doseganja naložbenih ciljev		2.330.000	12,19	392.255	34,70
- bankam in drugim kreditnim institucijam s sedežem v Republiki Sloveniji		2.330.000	12,19	392.255	34,70
VREDNOSTNI PAPIRJI IN INSTRUMENTI DENARNEGA TRGA, S KATERIMI SE TRGUJE NA ORGANIZIRANEM TRGU VREDNOSTNIH PAPIRJEV	3	14.791.434	77,41	732.810	64,82
<i>VREDNOSTNI PAPIRJI, S KATERIMI SE TRGUJE NA ORGANIZIRANEM TRGU VREDNOSTNIH PAPIRJEV</i>		14.791.434	77,41	732.810	64,82
<i>Vrednostni papirji tujih izdajateljev</i>		14.791.434	77,41	732.810	64,82
Vrednostni papirji, s katerimi se trguje na borzi vrednostnih papirjev		14.791.434	77,41	732.810	64,82
- Lastniški vrednostni papirji		14.791.434	77,41	732.810	64,82
INVESTICIJSKI KUPONI IN DELNICE CILJNIH SKLADOV	4	1.498.828	7,84	-	-
Investicijski skladi, neusklajeni z direktivo		1.498.828	7,84	-	-
DRUGI PRENOSLJIVI VREDNOSTNI PAPIRJI IN DRUGI INSTRUMENTI DENARNEGA TRGA	5	272.324	1,43	-	-
Drugi prenosljivi vrednostni papirji in instrumenti denarnega trga tujih izdajateljev, s katerimi se ne trguje na OT vrednostnih papirjev		272.324	1,43	-	-
TERJATVE	6	455	0,00	25	0,00
Terjatve za obresti		455	0,00	25	0,00
AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	7	3.398	0,02	1.072	0,09
SKUPAJ SREDSTVA		19.108.358	100,00	1.130.527	100,00
POSLOVNE OBVEZNOSTI	8	270.380	1,41	4.732	0,42
Obveznosti iz upravljanja		10.410	0,05	284	0,03
Druge poslovne obveznosti		259.970	1,36	4.448	0,39
PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	9	3.583	0,02	534	0,05
OBVEZNOSTI DO NALOŽBENIKOV (INVESTITORJEV) V ENOTE PREMOŽENJA		18.834.395	98,57	1.125.261	99,53
Nominalna vrednost vplačanih enot premoženja		12.670.201	66,31	1.107.178	97,93
Vplačan presežek enot premoženja		4.075.402	21,33	6.907	0,61
Preneseni čisti dobiček iz prejšnjih obračunskih obdobj		11.176	0,06	-	-
Nerazdeljeni čisti dobiček obračunskega obdobja		2.077.616	10,87	11.176	0,99
SKUPAJ OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV		19.108.358	100,00	1.130.527	100,00

Priloga 2: Izkaz uspeha Vzajemnega sklada X za leto 2007

(v EVR)	Pojasnilo	2007	2006
Prihodki od obresti	10	20.191	4.040
Prihodki od dividend	11	21.744	80
Drugi finančni prihodki	12	1.842.484	19.221
Iztrženi dobički pri naložbah	13	632.376	-
Neiztrženi dobički pri naložbah	14	2.722.007	48.312
SKUPAJ PRIHODKI		5.238.802	71.653
Odhodki v zvezi z družbo za upravljanje		(148.532)	(3.081)
Odhodki v zvezi z banko skrbnico	15	(5.572)	(81)
Odhodki v zvezi z revidiranjem		(3.900)	(762)
Odhodki z zvezi z obveščanjem naložbenikov		(1.132)	-
Odhodki v zvezi s trgovanjem		(1.311)	-
Drugi finančni odhodki	16	(2.302.732)	(30.937)
Iztržene izgube pri naložbah	17	(26.605)	-
Neiztržene izgube pri naložbah	18	(657.770)	(25.111)
Drugi odhodki	19	(13.632)	(505)
SKUPAJ ODHODKI		(3.161.186)	(60.477)
ČISTI DOBIČEK OBRAČUNSKEGA OBDOBJA		2.077.616	11.176
Izenačenje prihodka za vplačane enote premoženja		4.246.666	12.021
Izenačenje prihodka za izplačilo odkupne vrednosti enote premoženja		(505.173)	(5.439)
NERAZDELJENI ČISTI DOBIČEK		5.819.109	17.758
ČISTI DOBIČEK NA ENOTO PREMOŽENJA GLEDE NA ŠT. ENOT PREMOŽENJA V OBTOKU NA DAN SESTAVITVE BILANCE STANJA (v EVR)		0,45	0,02

Priloga 3: Izkaz denarnih tokov vzajemnega sklada za leto 2007

(v EVR)	2007	2006
Prejemki od vplačil enot premoženja vzajemnega sklada	18.402.383	1.863.759
Povečanje investicijskih kuponov	18.402.383	1.863.759
Izdatki za izplačilo odkupnih vrednosti enot premoženja vzajemnega sklada	(2.382.752)	(743.001)
Zmanjšanje investicijskih kuponov	(2.382.752)	(743.001)
Presežek prejemkov pri širitvi poslovanja	16.019.631	1.120.758
Prejemki pri prodaji naložb	3.154.937	-
Zmanjšanje naložb v vrednostne papirje	3.154.937	-
Izdatki pri nakupu naložb	(16.759.320)	(720.587)
Povečanje naložb v vrednostne papirje	(16.759.320)	(720.587)
Prejemki od udenarljivih terjatev / povečanje obveznosti	9.234.822	723.847
Zmanjšanje terjatev v zvezi z depoziti	17.241	79
Zmanjšanje ostalih terjatev za obresti	189	13
Zmanjšanje terjatev za dividende	21.736	2.249
Zmanjšanje ostalih terjatev	295.323	866
Povečanje obveznosti za nakup deviznih sredstev	8.900.333	720.640
Izdatki za plačilo obveznosti / povečanje terjatev	(9.480.974)	(727.343)
Zmanjšanje drugih obveznosti	(9.191.100)	(727.343)
Povečanje terjatev za odkupe deviznih sredstev	(289.874)	-
Presežek izdatkov pri upravljanju premoženja	(13.850.535)	(724.083)
Presežek prejemkov pri širitvi poslovanja in pri upravljanju premoženja	2.169.096	396.675
Končno stanje denarnih sredstev vzajemnega sklada	2.541.919	396.620
Presežek prejemkov v obdobju	2.169.096	396.675
Začetno stanje denarnih sredstev vzajemnega sklada	372.823	(55)

Priloga 4: Revizorjevo mnenje o računovodskih izkazih

Revidirali smo priložene računovodske izkaze Vzajemnega sklada X, delniški vzajemni sklad, ki vključujejo bilanco stanja na dan 31. decembra 2007, izkaz poslovnega izida, izkaz gibanja enot premoženja vzajemnega sklada in izkaz denarnih tokov za tedaj končano leto ter povzetek bistvenih računovodskih usmeritev in druge pojasnjevalne opombe. Pregledali smo tudi poslovno poročilo.

Odgovornost posloводства za računovodske izkaze

Posloводство upravljavca DZU X. je odgovorno za pripravo in pošteno predstavitev teh računovodskih izkazov v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi. Ta odgovornost vključuje: vzpostavitev, delovanje in vzdrževanje notranjega kontroliranja, povezanega s pripravo in pošteno predstavitev računovodskih izkazov, ki ne vsebujejo pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake, izbiro in uporabo ustreznih računovodskih usmeritev ter pripravo računovodskih ocen, ki so utemeljene v danih okoliščinah.

Revizorjeva odgovornost

Naša odgovornost je izraziti mnenje o teh računovodskih izkazih na podlagi revizije. Revizijo smo opravili v skladu z Mednarodnimi standardi revidiranja. Ti standardi zahtevajo od nas izpolnjevanje etičnih zahtev ter načrtovanje in izvedbo revizije za pridobitev sprejemljivega zagotovila, da računovodski izkazi ne vsebujejo pomembno napačne navedbe.

Revizija vključuje izvajanje postopkov za pridobitev revizijskih dokazov o zneskih in razkritjih v računovodskih izkazih. Izbrani postopki so odvisni od revizorjeve presoje in vključujejo tudi ocenjevanje tveganj napačne navedbe v računovodskih izkazih zaradi prevare ali napake. Pri ocenjevanju teh tveganj prouči revizor notranje kontroliranje, povezano s pripravljanjem in poštenim predstavljanjem računovodskih izkazov vzajemnega sklada, da bi določil okoliščinam ustrezne revizijske postopke, ne pa, da bi izrazil mnenje o uspešnosti notranjega kontroliranja vzajemnega sklada. Revizija vključuje tudi ovrednotenje ustreznosti uporabljenih računovodskih usmeritev in utemeljenosti računovodskih ocen posloводства upravljavca kot tudi ovrednotenje celotne predstavitve računovodskih izkazov. Verjamemo, da so pridobljeni revizijski dokazi zadostna in ustrezna podlaga za naše revizijsko mnenje.

Mnenje

Po našem mnenju so računovodski izkazi resničen in pošten prikaz finančnega stanja Vzajemnega sklada X, delniški vzajemni sklad, na dan 31. decembra 2007, ter njegovega poslovnega izida in denarnih tokov za tedaj končano leto v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi in zahtevami Zakona o investicijskih skladih in družbah za upravljanje (Uradni list RS, št. 26/05 – ZISDU-1 – UPB1 in 68/05 – odločba US, 28/06 – ZTVP-1B, 114/06-ZUE in 92/07 – ZISDU-1B).

Poslovno poročilo je skladno z revidiranimi računovodskimi izkazi.

Kraj, datum:

Revizijska družba:

Priloga 5: Posebno mnenje za potrebe obveščanja javnosti

Revidirali smo priloženo bilanco stanja Vzajemnega sklada X, delniški vzajemni sklad, na dan 31. decembra 2007, ter z njo povezane izkaz poslovnega izida, izkaz gibanja enot premoženja in vrednosti enot premoženja vzajemnega sklada, izkaz denarnih tokov ter prilogo k računovodskim izkazom za tedaj končano leto. Prav tako smo za isto obdobje revidirali usklajenost naložb vzajemnega sklada z Zakonom o investicijskih skladih in družbah za upravljanje (Uradni list RS, št. 26/05 – ZISDU-1 – UPB1 in 68/05 – odločba US, 28/06 – ZTVP-1B, 114/06-ZUE in 92/07 – ZISDU-1B), vrednost enote premoženja vzajemnega sklada, izpolnjevanje pravil o obvladovanju tveganj, ki jih je za vzajemni sklad predpisala družba za upravljanje, pravilnost in popolnost obvestil in poročil ter pravilnost in popolnost seznama povezanih oseb. Za vse naštetje je odgovoren upravljavec DZU X., vzajemnega sklada. Naša naloga je izraziti mnenje na podlagi opravljene revizije.

Revizijo posameznih zadev iz prvega odstavka smo opravili v skladu z Mednarodnimi standardi revidiranja, ZISDU-1 ter s Sklepom o podrobnejši obliki, najmanjšem obsegu ter vsebini revizijskega pregleda in poročila o revidiranju letnega poročila investicijskega sklada (Uradni list RS, št. 80/03 in 31/07; odslej Sklep). Revizija je načrtovana in izvedena tako, da daje primerno zagotovilo, da računovodski izkazi s prilogami ne vsebujejo bistveno napačnih navedb ter da je bila pri strukturi naložb vzajemnega sklada, izračunu vrednosti enote premoženja vzajemnega sklada, izpolnjevanju pravil o obvladovanju tveganj, ki jih je za vzajemni sklad predpisala družba za upravljanje, pravilnosti in popolnosti obvestil in poročil ter pravilnosti in popolnosti seznama povezanih oseb spoštovana zakonodaja. Prepričani smo, da je naša revizija primerna podlaga za naše mnenje, ki je podano v skladu s 6. členom Sklepa.

Na podlagi opravljenih revizijskih postopkov izdajamo o zadevah, navedenih v prvem odstavku tega poročila, pritrdilno mnenje.

Kraj, datum:

Revizijska družba:

Priloga 6: Poročilo revizorja o usklajenosti naložb vzajemnega sklada z Zakonom o investicijskih skladih in družbah za upravljanje

Revidirali smo usklajenost naložb Vzajemnega sklada X, delniški vzajemni sklad, z Zakonom o investicijskih skladih in družbah za upravljanje (Uradni list RS, št. 26/05 – ZISDU-1 – UPB1 in 68/05 – odločba US, 28/06 – ZTVP-1B, 114/06-ZUE in 92/07 – ZISDU-1B; odslej ZISDU-1), s Sklepom o naložbah investicijskega sklada (Uradni list RS, št. 80/03 in 87/05), z drugimi določbami ZISDU-1 v zvezi z naložbami ter z določbami pravil upravljanja v poslovnem letu, končanem na dan 31. decembra 2007. Za vse naštetu je odgovoren upravljavec DZU X., vzajemnega sklada. Naša naloga je izraziti mnenje na podlagi opravljene revizije.

Revizijo smo opravili v skladu z Mednarodnimi standardi revidiranja, ZISDU-1 ter s Sklepom o podrobnejši obliki, najmanjšem obsegu ter vsebini revizijskega pregleda in poročila o revidiranju letnega poročila investicijskega sklada (Uradni list RS, št. 80/03 in 31/07; odslej Sklep). Ti standardi, ZISDU-1 in Sklep zahtevajo od nas načrtovanje in izvedbo revizije za pridobitev primerne zagotovila, da so naložbe vzajemnega sklada v skladu z ZISDU-1. Revizija vključuje preizkuševalno preveritev in presojanje dokazov o usklajenosti naložb z ZISDU-1, s Sklepom o naložbah investicijskega sklada (Uradni list RS, št. 80/03 in 87/05), z drugimi določbami ZISDU-1 v zvezi z naložbami in določbami pravil upravljanja ter o izpolnjenosti pogojev iz prvega in drugega odstavka 137. a člena ZISDU-1, pri izjemah od prepovedanih poslov pa tudi presojanje, ali sta Skrbnik in družba za upravljanje v teh primerih ravnala v najboljšem interesu vlagateljev. Prepričani smo, da je opravljena revizija primerna podlaga za naše mnenje.

Po našem mnenju so naložbe Vzajemnega sklada X, delniški vzajemni sklad, v letu, ki se je končalo 31. decembra 2007, v vseh pomembnih pogledih skladne z ZISDU-1, s Sklepom o naložbah investicijskega sklada (Uradni list RS, št. 80/03 in 87/05), z drugimi določbami ZISDU-1 v zvezi z naložbami ter z določbami pravil upravljanja.

Kraj, datum:

Revizijska družba:

Priloga 7: Poročilo o vrednosti enote premoženja vzajemnega sklada

Revidirali smo pravilnost izračuna vrednosti enote premoženja Vzajemnega sklada X, delniški vzajemni sklad, za poslovno leto, ki se je končalo 31. decembra 2007. Za pravilnost izračuna vrednosti enote premoženja je odgovoren upravljavec DZU X., vzajemnega sklada. Naša naloga je izraziti mnenje o tem na podlagi revizije.

Revizijo smo opravili v skladu z Mednarodnimi standardi revidiranja in s Sklepom o podrobnejši obliki, najmanjšem obsegu ter vsebini revizijskega pregleda in poročila o revidiranju letnega poročila investicijskega sklada (Uradni list RS, št. 80/03 in 31/07; odslej Sklep). Ti standardi in Sklep zahtevajo od nas načrtovanje in izvedbo revizije za pridobitev primerne zagotovila, da je vrednost enote premoženja Vzajemnega sklada X, delniški vzajemni sklad, izračunana v skladu z ZISDU-1. Revizija vključuje preizkuševalno preveritev in presojanje dokazov o spoštovanju zakonodaje ter presojanje spoštovanja pravil o izračunu vrednosti enote premoženja na naključno izbrane datume. Prepričani smo, da je opravljena revizija primerna podlaga za naše mnenje.

Po našem mnenju je Vzajemni sklad X, delniški vzajemni sklad, v poslovnem letu, ki se je končalo 31. decembra 2007, vrednosti enote premoženja v vseh pomembnih pogledih izračunaval v skladu s predpisi in na podlagi računovodskih izkazov, sestavljenih na podlagi sklepa o vsebini letnega in polletnega poročila, določenega v prvem odstavku 89. člena ZISDU-1, in ob upoštevanju določb ZISDU-1.

Kraj, datum:

Revizijska družba:

Priloga 8: Poročilo o izpolnjevanju pravil o obvladovanju tveganj, ki jih je za vzajemni sklad predpisala družba za upravljanje

Revidirali smo izvajanje ukrepov in načrtov iz pravil o obvladovanju tveganj Načrt za obvladovanje tveganj Vzajemnega sklada X, delniški vzajemni sklad, v poslovnem letu, ki se je končalo 31. decembra 2007, ki ga je zanj dne 27. januarja 2006 predpisala in sprejela družba DZU X. Za izvajanje predpisanih ukrepov in načrtov obvladovanja tveganj je odgovoren upravljavec DZU X., vzajemnega sklada. Naša naloga je izraziti mnenje na podlagi opravljene revizije.

Revizijo smo opravili v skladu z Mednarodnimi standardi revidiranja in Sklepom o podrobnejši obliki, najmanjšem obsegu ter vsebini revizijskega pregleda in poročila o revidiranju letnega poročila investicijskega sklada (Uradni list RS, št. 80/03 in 31/07; odslej Sklep). Ti standardi in Sklep zahtevajo od nas načrtovanje in izvedbo revizije za pridobitev primerne zagotovila, da se načrti in ukrepi, namenjeni obvladovanju tveganj vzajemnega sklada, spoštujejo in izvajajo. Revizija vključuje preizkuševalno preveritev in presojanje dokazov o obstoju, izvajanju in spoštovanju pravil obvladovanja tveganj. Prepričani smo, da je opravljena revizija primerna podlaga za našo mnenje.

Po našem mnenju je Vzajemni sklad X, delniški vzajemni sklad, v poslovnem letu, ki se je končalo 31. decembra 2007, v vseh pomembnih pogledih izpolnjeval ukrepe in načrte iz pravil o obvladovanju tveganj Načrt za obvladovanje tveganj Vzajemnega sklada X, delniški vzajemni sklad, ki ga je zanj dne 27. januarja 2006 predpisala družba DZU X.

Kraj, datum:

Revizijska družba:

Priloga 9: Poročilo o pravilnosti in popolnosti obvestil in poročil

Revidirali smo pravilnost in popolnost v priloženemu seznamu navedenih obvestil in poročil Vzajemnega sklada X, delniški vzajemni sklad, za poslovno leto, ki se je končalo 31. decembra 2007, in njihovo skladnost s stanjem, ki je razvidno iz revidiranih računovodskih izkazov. Za pravilnost in popolnost obvestil in poročil ter njihovo skladnost s stanjem, ki je razvidno iz revidiranih računovodskih izkazov, je odgovoren upravljavec DZU X., vzajemnega sklada. Naša naloga je izraziti mnenje o tem.

Revizijo smo opravili v skladu z Mednarodnimi standardi revidiranja in Sklepom o podrobnejši obliki, najmanjšem obsegu ter vsebini revizijskega pregleda in poročila o revidiranju letnega poročila investicijskega sklada (Uradni list RS, št. 80/03 in 31/07; odslej Sklep). Ti zahtevajo od nas načrtovanje in izvedbo revizije za pridobitev primerne zagotovila, da obvestila in poročila ne vsebujejo napačnih navedb ter da so skladna s stanji iz revidiranih računovodskih izkazov. Revizija vključuje preizkuševalno preveritev in presojanje dokazov, da so obvestila in poročila Agenciji skladna z namenom, vsebino, načinom in roki poročanja. Prepričani smo, da je opravljena revizija primerna podlaga za naše mnenje.

Po našem mnenju so obvestila in poročila Vzajemnega sklada X, delniški vzajemni sklad, ki jih je posredoval Agenciji za trg vrednostnih papirjev v poslovnem letu, ki se je končalo 31. decembra 2007, v vseh bistvenih pogledih pravilna in popolna ter skladna s stanjem, ki je razvidno iz revidiranih računovodskih izkazov Vzajemnega sklada X, delniški vzajemni sklad.

Kraj, datum:

Revizijska družba:

Priloga 10: Poročilo o pravilnosti in popolnosti seznama povezanih oseb

Revidirali smo pravilnost in popolnost priloženega seznama povezanih oseb, ki ga je družba DZU X., za poslovno leto, ki se je končalo 31. decembra 2007, vodila v skladu s šestim odstavkom 13. člena ZISDU-1. Za pravilnost in popolnost seznama povezanih oseb je odgovorna uprava družbe za upravljanje. Naša naloga je izraziti mnenje o tem.

Revizijo smo opravili v skladu z Mednarodnimi standardi revidiranja in Sklepom o podrobnejši obliki, najmanjšem obsegu ter vsebini revizijskega pregleda in poročila o revidiranju letnega poročila investicijskega sklada (Uradni list RS, št. 80/03 in 31/07; odslej Sklep). Ti zahtevajo od nas načrtovanje in izvedbo revizije za pridobitev primerne zagotovila, da je seznam povezanih oseb pravilen in popoln. Revizija vključuje preizkuševalno preveritev in presojanje dokazov o podatkih in informacijah vsebovanih v omenjenem seznamu. Prepričani smo, da je opravljena revizija primerna podlaga za naše mnenje.

Po našem mnenju je seznam z družbo DZU X., povezanih oseb za poslovno leto, ki se je končalo 31. decembra 2007, v vseh bistvenih pogledih pravilen in popoln.

Kraj, datum:

Revizijska družba: